

2-3.2026
JG 30
#1

RANDKRANT

Hét magazine over de Vlaamse Rand

Dzia, de straatkunstenaar
die van de natuur houdt

Het beest doen spreken

EN OOK ...

Topatleet Isaac Kimeli – Mark De Ridder, ceo UZ Brussel – Koloniale illusie doorprikt
Brouwerij Lindemans – Straffe streek – Linkebeek – Kwadebeekvallei – Geevaertvijver
Sajad Azizi en Masoumeh Nezhadbiglari – Minder verharding – Street Art Dzia – Radioman
Oshin Derieuw & Jan Matthys – Vluchtelingen in Grimbergen – Geen tram langs A12

MIJN RAND – NACHTRAND

Op de rafelrand van de stad met de nacht.
Koninklijke loge, renbaan Groenendaal

In dit nummer

Portretten

- 04 Figurant**
topatleet Isaac Kimeli
- 24 Mark De Ridder**
ceo UZ Brussel
- 32 Gemengde gevoelens**
Sajad Azizi en Masoumeh Nezhadbiglari

Wat is er van de Rand?

- 10 Mijn Rand**
Brouwerij Lindemans
- 15 Straffe streek**
- 16 Beetje bij klein beetje minder verharding**
- 23 Geen sneltram langs de A12**

Natuur en verkenning

- 12 Kwadebeekvallei**
- 30 Plekken met toekomst**
Geevaertvijver

Samenleving en politiek

- 06 Grensgebieden**
Linkebeek
- 13 Vluchtelingen vertellen in Grimbergen**

Cultuur

- 14 Expo**
Koloniale illusie doorprikt
- 26 Atelier**
Street Art Dzia
- 29 Film**
Radioman

In dialoog

- 18 Levenskunst**
Oshin Derieuw & Jan Matthys

Vind ons

Haal RandKrant bij een verdeelpunt in jouw buurt.

Zolang de voorraad strekt. Interesse om ook officieel verdeelpunt te zijn? Mail ons op randkrant@derand.be

Asse

Oud Gasthuis en Gemeentehuis, Gemeenteplein 1
CC Asse en Bib Asse, Huinegem 2
Bib Zellik, Noorderlaan 20

Beersel

CC de Meent, Gemeenveldstraat 34

Dilbeek

CC Westrand, Kamerijklaan 46

Drogenbos

GC de Muse, Kuikenstraat 4
Felix Art & Eco Museum, Kuikenstraat 6

Grimbergen

CC Strombeek, Gemeenteplein 1

Hoeilaart

GC Felix Sohie en bibliotheek, Gemeenteplein 39
Gemeentehuis en Sociaal Huis, Jan van Ruusbroecpark
Sporthal, Overijsselsesteenweg 70
Woonzorgcentrum, Groenendaalsesteenweg 32

Kraainem

GC de Lijsterbes, Lijsterbessenbomenlaan 6

Linkebeek

GC de Moelie, Sint-Sebastiaanstraat 14

Machelen

Bosveldsite & Taverne, Heirbaan 9 & 10

Meise

GC De Muze, Ann Christy-plein 6
Bib Meise, Brusselsesteenweg 44/1
Administratief centrum, Tramlaan 8
De Spil, Godshuisstraat 33
Plantentuin, Nieuwelaan 38

Merchtem

Café Ossel-Star, Kasteelstraat 12

Overijse

CC Den Blank, Begijnhof 11
GC de Bosuil, Witherendreef 1

Sint-Genesius-Rode

GC de Boesdaalhoeve, Toekomstlaan 32B

Sint-Pieters-Leeuw

Landhuis de Viron en Bibliotheek, J. Depauwstraat 11

Tervuren

Warandepoort, Markt 7B

Vilvoorde

CC Het Bolwerk, Bolwerkstraat 17
Bar Bâtard (Asiat Park), Mechelsesteenweg 255
Bibliotheek, Grote Markt 9

Wemmel

GC de Zandloper, Kaasmarkt 75
Bibliotheek, Campus W, J. De Ridderlaan 49

Wezembeek-Oppeem

GC de Kam, Beekstraat 172

Zaventem

CC De Factorij, Willem Lambertstraat 10

Brussel

Café Palto, Sint-Lambertusplein 8
Passa Porta, Antoine Dansaertstraat 46
Billie, Sint-Katelijnestraat 42
Bib Sophia (Schaarbeek), Lambermontlaan 224
VUB infobalie, Pleinlaan 2

VOLG ONS OOK OP

RandKrant.be

Instagram

RingRand app

COLOFON RandKrant verschijnt digitaal en in 5 papieren edities. - **Realisatie** vzw 'de Rand' - **Hoofdredactie** Geert Selleslach - **Eindredactie** Ingrid Laporte - **Fotografie** Filip Claessens en David Legréve - **Redacteuren** Michael Bellon, Bart Claes, Koen Demarsin, Tina Deneyer, Nathalie Dirix, Herman Dierickx, Gerard Hautekeur, Jan Haevermans, Joris Herpol, Anne Peeters, Tom Peeters, Luc Vander Elst, Luc Vanheerentals - **Webredactie** Verle Caelers, Hanna Karalic, Birgit Van Asch - **Redactieadres** Kaasmarkt 75 1780 Wemmel www.randkrant.be, randkrant@derand.be - **Verantwoordelijke uitgever** Jo Van Vaerenbergh, Agentschap 'de Rand', Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel - **Vormgeving** www.jaja.be

Topatleet Isaac Kimeli

Over de race en het interview van zijn leven

Zondag 21 september 2025. Na een bloedstollende race wordt de Belgisch-Keniaanse atleet Isaac Kimeli op het WK in Tokyo nipt tweede op de 5.000 meter. Een prestatie die hem een plaats geeft in de absolute wereldtop.

TEKST Anne Peeters – FOTO Filip Claessens

Wat volgt is een geweldige emotionele ontlading. ‘Ik ben trots deze vlag te dragen. Zwart, rood en geel.’ Na alle racistische opmerkingen in zijn richting is het nét hij die voor een fantastische Belgische zilveren medaille zorgt.

Het tv-interview in tranen dat Isaac Kimeli na zijn topprestatie geeft, blijft aan ieders ribben kleven. Er was blijdschap om zijn overwinning, maar ook intense pijn. Kimeli was dankbaar: ‘Hiervoor heb ik heel hard gewerkt. Ik heb gesprint voor mijn leven, voor alle mensen die me hebben gesteund, voor mijn familie, mijn nieuwe coach die in mij is blijven geloven.’

Maar in het interview sprak hij ook over de pijn van de afwijzing en het harde racisme die hij ervaart. ‘Soms zeggen mensen: *Je bent een buitenlander, je bent niet welkom. Ga terug naar jouw land.* Maar waarom? Ik ben gewoon hard blijven werken en heb mijn droom waargemaakt. Laat al die negatieve dingen toch gewoon achterwege... Zeggen dat ik geen Belg ben, pffff. Het maakt toch niet uit van welk land je komt? Je moet gewoon trots zijn, respect hebben en appreciatie tonen. Stuur me een proficiat, maar geen negatieve dingen.’

Jouw verhaal is bijzonder. Je bent opgegroeid in Kenia bij je grootouders

in een klein huis zonder elektriciteit of water.

‘Mijn mama werkte in een hotel in Mombassa en leerde daar mijn vader, een Belg, kennen. Toen ik vier jaar was, verhuisden ze samen naar België voor een stabielere leven. Het duurde meer dan tien jaar, tot mijn 15e, voor ik na een administratieve uitputtingsslag eindelijk mijn papieren kreeg en ook naar België kon om bij mijn mama te gaan wonen. Ik ben naar school gegaan in Anderlecht, waar ik in

“ Als kind droomde ik niet van een atletiecarrière; mijn dromen waren veel kleiner: een paar sportschoenen zou al mooi zijn.

de OKAN-klas zat voor anderstalige nieuwkomers. Ik sprak geen woord Nederlands. Na zes maanden kende ik voldoende Nederlands om te verhuizen naar Don Bosco in Halle.’

Jij hebt wortels in twee continenten. Is dat niet moeilijk?

‘Nee, ik geniet van de warmte op de twee plekken. In België is er de steun van mijn vriendin, mijn mama, mijn coach Ivo Roelants, mijn atletiekclub Olympic Essenbeek die me helpen en aanmoedigen

om de beste loper te worden die ik kan zijn. Als het hier koud wordt in de winter, kan ik naar Kenia op stage. Daar is het dan lekker warm. Ik ben er opgegroeid met mijn neefjes en nichtjes. Wanneer ik door de straat loop, word ik ondertussen door iedereen herkend. Dat is fijn.’

Was het een grote aanpassing, als tiener naar hier komen?

‘In het begin wel. In december 2008 toen ik hier arriveerde, vroor het. Het was ijskoud, ik had nog geen vrienden, de mensen spraken een taal die ik niet kende, ik kon zelfs geen *klapke doen* met mijn burens. Het verschil met Kenia was heel groot. Ik kreeg ook te maken met racisme. Ik had het moeilijk, die eerste tijd. Maar het wende. Toen mijn Nederlands beter werd, kon ik naar Don Bosco in Halle. Ik koos voor de opleiding van logistiek assistent om in de zorg te kunnen werken. In Kenia heb ik ook voor mijn opa gezorgd. Hij had de ziekte van Alzheimer. Ik help graag mensen, dat verzorgende zit in mij. Op school zat ik bij allemaal meisjes in de klas, de jongens maakten me duidelijk dat het een *vrouwenrichting* was, maar ik heb daar geen probleem mee. Waarom zou een man niet kunnen zorgen? Ik deed stages in rusthuizen en in het ziekenhuis en ik merkte dat het mensen goed doet als je hen helpt, met hen babbelt, goed voor hen zorgt.’

Je hebt er ondertussen al een rijke carrière als veldloper en lange afstandsloper opzitten. Hoe lang kan je nog doorgaan?

‘Als je goed voor je lichaam zorgt, kan je lang doorgaan op de lange afstanden. Mijn grote idool is de Keniaanse marathonloper Eliud Kipchoge. Hij is tien jaar ouder dan ik en staat

Isaac Kimeli (°1994, Kenia)

- **Woonplaats:** Halle
- **Club:** Olympic Essenbeek Halle
- **Bekend van:** zilveren medaille op de 5.000 meter tijdens het WK atletiek in Tokyo met een tijd van 12:58,78
- **Bekroond met** het Vlaams Sportjuweel voor beste sportprestatie van 2025
- **Wint** de Vlaamse Reus 2025, een bekroning van de Vlaamse Bond van Sportjournalisten en -fotografen.

ik een tijd mijn contract bij de Vlaamse Atletiekbond kwijt was, ging het heel moeilijk. Niemand snapte dat, want dat jaar pakte ik zilver op het Europees kampioenschap en liep ik twee Olympische limieten. Dan moet je diep gaan om jezelf te blijven motiveren. De carrière van een atleet verloopt met ups en downs. Net in de downs heb je steun nodig om nóg verder te kunnen springen, nog harder te kunnen lopen. Voor mijn medaille in Tokyo had ik nooit veel sponsors. Dat was echt een harde, moeilijke tijd.'

Is die 5.000 meter op 21 september 2025 de race van je leven?

'Tot nu toe wel, ja. Ik had in datzelfde stadion al eerder gelopen bij mijn eerste Olympische Spelen in 2021, volop in coronatijd. Ik had toen niet fantastisch gepresteerd en had mezelf voorgenomen: als ik hier ooit nog eens loop, ga ik er vol voor. Ik werd dus tweede beste van de wereld en het scheelde niet veel of ik was zelfs eerste geweest.'

Zit er ooit een gouden medaille in?

'Ik hoop het, maar zekerheden zijn er niet. Ik wil er alleszins staan op de volgende Olympische Spelen in 2028 in Los Angeles. Die zilveren medaille – en het interview erna – heeft echt wel iets veranderd voor mij. Ik ben blij dat ik het racisme waarmee ik te maken krijg, heb aangekaart. Ik heb er veel positieve reacties op gekregen, ook van iemand als Romelu Lukaku bijvoorbeeld. Ook hij wordt ermee geconfronteerd. Die reactie kwam recht uit mijn hart. Ik heb dat niet voor mezelf gedaan, maar vooral voor alle anderen die niet bekend zijn, gewoon hun job doen en dan met lelijk racisme te maken krijgen. Kunnen we niet een beetje positiever zijn en gewoon goed voor elkaar zorgen? Dat zou de wereld een pak mooier maken.' •

nog altijd aan de top. Ik kan dus nog wel even verder.' (lacht)

Kenia is het land bij uitstek van de lange afstandslopers. Droomde je als kind al van een carrière als atleet?

'Nee, ik voetbalde vooral. We keken wel met zijn allen naar atletiekwedstrijden op het piepkleine tv-schermpje van een buurman. Ik droomde toen niet van een carrière als topsporter, mijn dromen waren veel kleiner. Zo'n paar Nike- of Adidas-schoenen hebben zoals die atleten! Atletiek is pas in mijn leven gekomen toen ik op school zat in Halle. In de turnles bleef ik maar lopen bij de *beep-test*. Terwijl mijn klasgenoten op de grond lagen uit te hijgen, liep ik moeiteloos verder, tot de leerkracht zei dat ik stilaan mocht stoppen. Daarna deed ik mee met de scholencross en daar viel op dat ik talent had.'

'Mijn allereerste officiële wedstrijd? Dat is nog zo'n speciaal verhaal. Op de scholencross moesten we gewoon één rondje lopen, niemand had me verteld dat het er bij de officiële wedstrijd vier waren. Ik wist totaal niet

hoe het werkte, had thuis voor de wedstrijd nog patatjes met biefstuk gegeten, het eerste paar spikes dat ik zag liggen meegepakt, een lange broek en een sjaal aangetrokken,... Ik had dus heel wat bekijks voor ik zelfs maar een meter had gelopen. Ik hoef je niet te vertellen dat het geen succes is geworden.'

Wanneer wist je dat je professioneel atleet wilde worden?

'Na een avondje feesten met vrienden bakte ik er de volgende dag niet veel van op de wedstrijd. Mijn coach maakte me duidelijk: 'Als je ooit de Olympische Spelen wil halen, zal het anders moeten.' Toen besepte ik pas dat dat mogelijk was als ik er vol voor zou gaan. Dat heb ik ook gedaan, al was het niet altijd gemakkelijk. Als professioneel atleet moet je goed voor jezelf zorgen, op je voeding letten, langsgaan bij de fysiotherapeut, trainen natuurlijk,... Topvoetballers verdienen goed hun brood en zijn goed omringd; in hun sporttak gaat veel geld om. In andere sporttakken is dat vaak veel minder. Ik kreeg 3.000 euro voor mijn WK-medaille. Toen

De reeks gaat op het terrein op zoek naar hoe mensen omgaan met taal en taalgrens.

Het communautaire voorbij?

In onze artikelenreeks *Grensgebieden* lopen we langs de taalgrens. We kijken links, we kijken rechts en pogen wat er beweegt onder woorden te brengen. Van strijd tot samenleven. Van ‘gewone mensen’ die iets in beweging zetten. In Linkebeek bijvoorbeeld, waar een verstard communautair tijdperk plaats ruimt voor samenwerking. Halleluja, hoe is dat zo gekomen?

TEKST Koen Demarsin – FOTO Filip Claessens

Het eerste contact ‘De eerste keer dat ik in Linkebeek Nederlandstaligen heb leren kennen, moet rond 2012 geweest zijn’, zegt Joëlle Grimmeau. ‘Ik voelde de goesting om politiek iets te betekenen. Ik kreeg een flyer in mijn brievenbus met een uitnodiging voor een meeting. Ik stuurde een mail en in het antwoord dat ik terugkreeg met een uitnodiging voor een eerste ontmoeting waren allemaal mensen aan toegevoegd die ik bleek te kennen, zoals mijn buurvrouw bijvoorbeeld. Maar nog sterker, ik werd verwelkomd door mensen die echt een project hadden voor Linkebeek en die hier een politieke lijst wilden opstellen met mensen uit de twee taalgroepen. Dat was een openbaring. We kwamen niet alleen in contact met Nederlandstaligen, maar ook met hoe ze dachten, en daar waren we echt verbaasd over. Ik voelde een kans en een wil om iets met de Franstaligen te doen.’ Ondertussen zit Grimmeau in de gemeenteraad en is ze betrokken bij verschillende verbindende culturele initiatieven in het dorp. ‘Dat was in het begin niet te voorspellen, maar het was de eerste stap.’

Kleine evolutietjes

De omslag in Linkebeek is er een van kleine niet zo toevallige *evolutietjes* die leidden tot een revolutie in een Linkebeek dat tot dan communautair op slot zat. De gemeente was tot voor kort, samen met enkele andere faciliteitengemeenten, het epicentrum van de taalstrijd rond Brussel, waarin de

verzuchtingen van Nederlandstaligen en Franstaligen diametraal tegenover elkaar stonden op het gebied van taalgebruik in het openbaar en het gebruik van faciliteiten – en de plaats van de gemeente – bij Vlaanderen of Brussel – waardoor de twee gemeenschappen wel monolithische blokken leken die tegenover elkaar stonden. De taalstrijd verhardde er vanaf de jaren 1960 toen meer Franstaligen in de groene gemeenten rond Brussel kwamen wonen. Zij wilden hun

“**Het gaat de Linkebeek-naren over het algemeen goed en dat willen ze liefst ook zo houden, laat staan dat ze nog wakker zouden liggen van een burgemeesterskwestie of andere dorpspolitiek.**

taalrechten vrijwaren en bepleitten daarom ook de aanhechting bij Brussel, terwijl de Nederlandstalige inwoners van Linkebeek en de gemeenten errond hun streek zienderogen zagen verfransen en ze daarom liefst in het Nederlandstalige Vlaanderen hielden. De taalrechten die de Franstalige minderheid sinds 1954 in Linkebeek had, werden in 1963 bevestigd als taalfaciliteiten in een gemeente waar Nederlands administratief de voertaal is en waarvan nog steeds wordt betwist of ze tijdelijk dan wel permanent zijn bedoeld. ‘In de jaren 1960 en 1970 kwamen er veel

Franstaligen in het dorp wonen’, zegt Grimmeau. ‘Er waren hier wel fanfares enzo, maar dat waren verenigingen van *de andere gemeenschap* en daar hadden ze geen nood aan. Ze hebben dus iets opgebouwd wat nog niet bestond en dat zorgde voor een eigen teamspirit en een eigen gemeenschap.’ De groeiende Franstalige gemeenschap vestigde zich zo steviger tegenover de krimpende Nederlandstalige gemeenschap. Dat leidde uiteindelijk ook tot een overgewicht in de dorpspolitiek, toen Roger Thiéry er vanaf 1977 burgemeester werd vanuit de pro-Franstalige *Démocratie Bruxelloise* en de taalstrijd toenemend politiek werd en steeds duidelijker op straat werd uitgevochten. Het bracht militante actiegroepen als het Taal Aktie Komitee (TAK) en Voorpost geregeld naar Linkebeek om de Franstalige bestuurders ertoe aan te zetten de taalwetgeving na te leven en hen eraan te herinneren dat Linkebeek Vlaams gebied was. Het absolute dieptepunt in de communautaire verhoudingen was de controverse rond Damien Thiéry – zoon van Roger – die in 2006 en 2012 de gemeenteraadsverkiezingen won, maar uiteindelijk niet benoemd raakte omwille van schendingen van de taalwetgeving. Het zou tot 2017 duren vooraleer Linkebeek weer een enigszins normaal verkozen bestuur had.

(R)evolutietjes

In 2015 leek de impasse compleet. Maar toch was er iets in de maak, iets van een andere orde waardoor Linkebeek begon te veranderen. En al was het embryonaal zichtbaar door de samenstelling van een tweetalig politiek project, op cultureel gebied bewoog er ook het een en ander.

‘Drieduizend zevenhonderd inwoners, waarvan zevenhonderd Vlamingen. We zagen in Linkebeek de Vlaamse Gemeenschap alsmáar krimpen en ouder worden en als we niets deden, was het een paar jaar later lichten uit boeken toe’, zegt Mark De Maeyer over de beginperiode. Hij was toen verantwoordelijke voor het Vlaamse gemeenschapcentrum de Moelie. ‘We konden dus niet anders dan samenwerken met

de andere gemeenschap. Dat begon twintig jaar geleden door sporadisch gezamenlijk activiteiten te doen. De eerste was Tournée Générale waar we 30 van de ooit 64 cafés van Linkebeek terug openstelden.’

‘Er volgde een Open Tuinendag bij mensen thuis. Buren kwamen voor het eerst bij elkaar. Het keerpunt ligt in 2013 toen het eerste Repair Café werd georganiseerd in de Moelie. Voor het eerst kwamen er Fransstaligen over de drempel van het Nederlandstalige gemeenschapscentrum. Dat gebeurde eigenlijk *en stoemelings*, want in de gemeenteschool was het Repair Café organisatorisch niet mogelijk en het Fransstalige initiatief moest uitwijken. Joëlle Grimmeau en haar medeoprichters stelden de vraag aan de Moelie en dan hebben wij gezegd: we gaan dat doen’, herinnert De Maeyer zich. De organisatie van het Repair Café in het gemeenschapscentrum bracht een kentering teweeg, in die mate dat de occasionele samenwerking tussen Nederlandstaligen en Fransstaligen in de gemeente structureler werd en leidde tot *Beecause*, een cultuur-overleg tussen de cultuurhuizen en vrijwilligers uit de gemeente, onafhankelijk van de taalachtergrond. ‘We kennen elkaar nu en we weten wat de ander nodig heeft om goed te

kunnen werken’, zegt Grimmeau, die deel uitmaakt van het collectief. ‘Elkaar zo proberen aanvoelen was nieuw, maar is intussen wel de gewoonte geworden.’

Linkebeek is nu een gemeente van bijna 4.700 inwoners. Een gemiddelde Vlaamse gemeente telt er 24.000. Piepklein dus. Van die 4.700 zijn er misschien nog 700 Nederlandstaligen, misschien minder. De laatste talentelling dateert van 1947. Dat geeft de Nederlandstaligen het gevoel steeds in de verdrukking te staan. Maar ook het aantal Fransstalige inwoners is beperkt. ‘We moeten er met elkaar het beste van maken, want de twee gemeenschappen zijn te klein om op gemeentelijke schaal te werken’, zegt Grimmeau. ‘Waar haal je bijvoorbeeld voldoende vrijwilligers met zo weinig mensen?’

Socio-demografisch anders

Niet alleen het aantal Nederlandstaligen nam af, ook de Fransstalige gemeenschap is niet meer het gesloten bastion van weleer. De generatie Fransstaligen uit de jaren 1960-1970 veroudert, hun kinderen trekken, net als de kinderen van Nederlandstaligen, naar betaalbaarder oorden buiten het dorp; de Nederlandstaligen eerder richting Halle en het Pajottenland, de Fransstaligen eerder naar

Brussel of richting Eigenbrakel of Waterloo. Nieuwe inwijkelingen komen in hun plaats. Nu is zo’n 37% van de inwoners in Linkebeek niet-Belg; bij de jongeren tot 24 jaar is dat zelfs meer dan de helft. Dat is 7% meer dan tien jaar geleden. Trek dus de circa 1.700 inwoners met niet-Belgische herkomst af van het totale aantal en er blijven om en bij 2.300 Fransstalige Belgen over.

‘Die 1.700 mensen kennen we eigenlijk niet’, zegt Grimmeau. ‘Ze nemen niet deel aan het verenigingsleven en zitten in hun eigen netwerk.’ Net als in de jaren 1960... ‘alleen hebben ze geen boodschap aan de oude taalstrijd.’ Het is op zich goed wonen in Linkebeek; de inwoners zijn er over het algemeen tevreden. Ze hebben een hoog inkomen en dure huizen, de kansarmoede is er laag. Zo lekker in het groen en toch op een kwartier met de trein in Brussel kunnen staan, is ook een belangrijk voordeel. Het gaat de Linkebekenaren over het algemeen goed en dat willen ze liefst ook zo houden, laat staan dat ze nog wakker zouden liggen van een burgemeesterskwestie of andere dorpspolitiek. De demografische verschuiving verandert voor de tweede keer de interne verhoudingen in Linkebeek en drijft het communautaire steekspel tussen Nederlandstaligen en Fransstaligen en de interne stammentwist binnen de Fransstalige meerderheid als gevolg van de burgemeesterskwestie, steeds verder naar de marge.

Het communautaire voorbij?

De communautaire saus blijkt intern ook steeds minder te pakken, zeker toen duidelijk werd dat Linkebeek, net als de andere faciliteitengemeenten, staatkundig en administratief steeds meer naar Vlaanderen toe bewoog. Eerst was er uiteindelijk de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde in 2012. Die splitsing maakte een einde aan het feit dat politici uit Brussel in Nederlandstalig gebied op de lijsten voor het federale parlement konden staan. Een uitzondering bleef wel bestaan voor de zes faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand, maar het psychologische

De reeks gaat op het terrein op zoek naar hoe mensen omgaan met taal en taalgrenzen.

- ➞ effect was groter en bood het voordeel van de duidelijkheid: Halle-Vilvoorde waartoe Linkebeek behoort was eenduidig Vlaams en minder Brussels gebied. Voor de Franstaligen die er wonen, werd het behoud van de faciliteiten er wel bevestigd. Het luidde langzaamaan een nieuwe periode in waarin naast administratief ook ideologie begon te verschuiven naar pragmatiek, niet in het minst bij de burgemeesters zelf.

‘De verhouding in de Zennevallei is totaal gewijzigd’, zegt Marc Snoeck die als burgemeester tussen 2019 en 2024 vanuit Halle de verandering van nabij kon volgen. ‘Neem de energiecrisis als voorbeeld. Daar hebben we met de burgemeesters uit de Zennevallei, waaronder de drie faciliteitengemeenten, gezamenlijk beslist op hetzelfde tijdstip de straatverlichting te doven. Zo’n samenwerking was vroeger ondenkbaar. En omdat hun houding wijzigde, begon ook onze houding te veranderen, die daarvoor misschien ook iets te star was ten opzichte van de faciliteitengemeenten.’

Misschien is het niet zozeer die grote splitsing, maar wel de stille, interne Vlaamse administratieve staatshervorming die Linkebeek meer aan Vlaanderen bindt, omdat ze met halfzachte dwang de koers van de lokale besturen bepaalt en aanzet tot samenwerking, schaalvergroting en eventueel ook een fusie tussen de omliggende gemeenten in het Vlaams Gewest. De eerstelijnszone rond zorg- en hulpverlening is door de overheid opgelegd, wat de gemeente sowieso verplicht om samen te werken met de gemeenten rondom, maar het verlaagt ook de drempel naar meer vrijwillige samenwerking. Werken in de gemeenten wordt namelijk steeds complexer en kleine gemeenten kunnen lang niet meer alles alleen bolwerken, waardoor ze ook samenwerkingen opzoeken waar dat niet verplicht is, zoals rond cultuur en vrije tijd en die samenwerkingen liggen binnen Vlaanderen, omdat de gemeenten aan het wetgevend kader gebonden zijn, ook de faciliteitengemeenten.

De verandering van de omgeving rondom en de politieke spanning leiden tot een pragmatisch status quo in de gemeente zelf en tussen de gemeente en de Vlaamse overheid. De burgemeester is intussen gewoon benoemd en in de gemeenteraad in Linkebeek zit er na jaren weer een

Nederlandstalige schepen, op voorspraak van de burgemeester. Dat was lang anders. Nu ook federaal de heetste communautaire hangijzers zijn opgelost en Linkebeek zich niet meer in het politieke aandachtcentrum bevindt, zorgt dat voor een nieuwe opening in het de politieke en sociale landschap van de gemeente waar er ruimte ontstaat voor initiatieven met een programma dat over de taalgrenzen heen reikt.

Bovendien wordt ook in de faciliteitengemeenten de greep van de grote meerderpartijen op de lokale politiek minder sterk, net als elders in het land. Ook in de faciliteitengemeenten dagen burgerbewegingen de almacht van de traditionele partijen uit, of hertekenen soms het hele politieke landschap. In Wezembeek-Oppem wordt de burgemeester vandaag geleverd door burgerlijst Horizon, een samengaan

“ Politiek zijn de faciliteitengemeenten het resultaat van een moeilijk verworven compromis, en een gedrocht van bestuurbaarheid, maar wel één waar intussen een nieuwe vorm van samenleven denkbaar is.

van burgerbeweging Wezem’move en de politieke partijen Les Engagés, Open VLD en Ecolo, over de taalgrenzen heen. In Sint-Genesius-Rode maakte burgemeester Pierre Rolin zich los van de CdH en leidt nu *Interêts Communaux – Gemeentebelangen*, meer op lokale leest geschoeid.

Fragiele dorpjes naast Brussel

Het spanningsveld tussen principe en pragmatisme, tussen verschuivende meerder- en minderheden, politieke en socio-demografische veranderingen in het geografische vacuum tussen Brussel en Vlaanderen, zorgt ervoor dat in Linkebeek een (fragiel) leefsysteem kan gedijen waar experimenteren mogelijk is, net omdat het ontsnapt aan de Brusselse en de Vlaamse logica. Dat geldt niet alleen voor Linkebeek trouwens, maar ook voor de andere faciliteitengemeenten. In Wezembeek-Oppem groeit het co-housing

initiatief Vosberg als een tweetalige gemeenschap binnen de gemeente volgens een gelijkaardige logica als in Linkebeek: de taalverhoudingen kunnen er alleen bewaakt worden dankzij een bewust evenwicht tussen Nederlandstaligen en Franstaligen en waarbij het haast natuurlijke overgewicht van het Franstalige een tegengewicht krijgt doordat het project binnen Vlaanderen vorm krijgt. In Brussel zijn zo’n projecten wel officieel tweetalig, maar in de praktijk vooral ééntalig, aldus een van de bewoners. Anders dan vroeger laten Nederlandstaligen zich niet zomaar meer wegblijven. Ze gaan zich taaloverschrijdend verenigen en vanuit samenwerking bewuster op hun strepen staan.

Politiek zijn de faciliteitengemeenten het resultaat van een moeilijk verworven compromis, en een gedrocht van bestuurbaarheid, maar wel één waar intussen een nieuwe vorm van samenleven denkbaar is. Als alle sterren gunstig blijven staan tenminste. Het evenwicht zorgt voor een zekere mate van werkzaamheid, maar niet eindeloos. Wie er woont en Franstalig is, hoeft niet noodzakelijk deel van Brussel te zijn, want dat brengt zijn eigen problemen met zich mee. Los van de taal zijn mensen hier ook gewoon blij met hun dorp naast Brussel. Omgekeerd wil de plaatselijke politiek zich ook niet zomaar in een Vlaams keurslijf laten dwingen, als deel van de Vlaamse centrum-regio Halle-Vilvoorde bijvoorbeeld, nog los of hen dat voordelen oplevert of niet. Zo groot is de liefde nu ook weer niet. Linkebeek blijft wat het is, een tussengebied, maar wel meer verbonden dan ervoor. Het zijn fragiele leefgebieden die hier ontstaan. Ze hangen af van de drive, goodwill en de kracht dat mensen elkaar vinden en oor hebben naar elkaars gevoeligheden; van de profileringsdrang van lokale politiek en van de grilligheid van de verkiezingen en wie er verkozen wordt; van het aanvaarden van een status quo op hogere en lagere echelons en van grote politieke en socio-demografische veranderingen. De faciliteiten zullen niet snel verdwijnen; daar wil niemand zich aan verbranden. Maar misschien gaan ze stilaan minder een rol spelen nu er tussen de twee gemeenschappen ook een tussenruimte ontstaat en de veranderende bevolking de gemeente verder internationaliseert. Dan wordt het hebben van faciliteiten een bijzaak. ●

MIJN RAND – DE DROOM VAN DE MENS, VLIEGEN

Het vliegveld van Grimbergen,
een plek waar dromen opstijgen.

FOTO Marijke 'T Kindt

Bekijk de volledige fotoreeks
via deze QR-code

Bier door de wind gebrouwen

In een wereld die razendsnel verandert, zijn er gelukkig nog plekken waar men traditie en vakmanschap koestert. Dat gaat zeker op voor Brouwerij Lindemans in Vlezenbeek, waar ze al meer dan twee eeuwen lambiekbier brouwen. Fotografie Marijke 'T Kindt was er onlangs op bezoek om hun verhaal in beeld te brengen.

TEKST Nathalie Dirix – FOTO Marijke 'T Kindt

Tijdens mijn bezoek aan Brouwerij Lindemans drong de magie van deze plek tot me door. Het is toch een klein wonder dat uit pure, natuurlijke producten zoals gerstemout, ongemoute tarwe, lokaal bronwater en oude hop lambiekbier ontstaat. Dat fascinerende productieproces komt tot stand dankzij de spontane gisting die ontstaat doordat de wort (suikerrijke extract van granen) in contact komt met de steekeigen wilde gisten die in de lucht zweven.'

Speciale lucht

Kelly Van Eeckhoudt, marketing en communicatiecoördinator van Brouwerij Lindemans, noemt het *bier dat door de wind wordt gebrouwen*. Ze refereert daarmee naar de lucht in het Pajottenland, meer specifiek in de Zennevallei, waarin zich unieke wilde gisten bevinden. Precies die micro-organismen maken het mogelijk om tot lambiek te komen. De natuur op haar best', zegt Marijke 'T Kindt.

In de beelden die Marijke ter plaatse maakte, vallen niet alleen de koperen ketels en eikenhouten foeders op, maar ook de toewijding van de medewerkers. 'In de brouwerij heerst een open, familiale sfeer', vertelt Marijke. 'Je voelt hoe de liefde voor het ambacht van generatie op generatie wordt doorgegeven.'

Brouwer Peter Renders, een meester in het temmen van wilde gisten, vertelde haar dat hij al meer dan vijftientig jaar bij Brouwerij Lindemans werkt. Daarmee treedt hij in de voetsporen van zijn vader, wiens loopbaan bij de brouwerij maar liefst vijftig jaar telt.

Traditie combineren met toekomst

De baseline van Brouwerij Lindemans *Crafted by wind, brewed through generations* is dus allesbehalve uit de lucht gegrepen. Maar hoe geef je de passie voor je ambacht door en houd je een traditie van meer dan tweehonderd jaar in ere, zonder de toekomst uit het oog te verliezen? Dirk Lindemans, die vandaag samen met zijn neef Geert Lindemans aan het roer van de brouwerij staat, gunt ons een blik achter de schermen van hun succesverhaal.

'De voorbije vijftientig jaar hebben we niet stilgestaan. In 2022 openden we onze tweede productiesite in Ruisbroek. Vandaag stellen we zeventig mensen tewerk. In 1993 waren dat er 10. Daarnaast hebben we een aantal nieuwe smaken geïntroduceerd: Lindemans Kriek 0.0%, Pecheresse 0.0%, Gueuze Dark Cuvée René, Lindemans Tarot d'Or (een fruitbier met mango, meloen en limoen) en Lindemans Tarot Noir, een donkerrood fruitbier met zwarte bes, blauwe bes en vlierbes. Vernieuwen én tegelijk

onze eeuwenoude traditie verderzetten, dat is precies wat we nastreven', vertelt Dirk Lindemans.

Dirk Lindemans herinnert zich nog goed hoe hij als kind op de boerderijbrouwerij van zijn grootouders speelde. Later hielp hij mee met sommige taken. 'Brouwen zit in ons DNA. Daarom koos ik ervoor om bio-ingenieur te studeren. Het sluit perfect aan bij mijn passie voor het productieproces van onze bieren. Met de jaren ben ik ook steeds meer gaan genieten van het ondernemen. Vandaag exporteren we naar zestig landen en dat aantal willen we verder uitbreiden. We voeren gesprekken met landen in het Midden-Oosten en India, waar onze alcohol-vrije bieren op interesse kunnen rekenen.'

Geduld

Heeft hij, naast zijn passie voor brouwen en ondernemen, nog iets anders van zijn vader meegekregen? 'Hij heeft mij vooral geleerd geduldig te zijn. Als ondernemer plant je voortdurend zaadjes en mag je nooit vergeten ze de tijd te geven om te groeien. Dankzij die grondhouding en onze grote gevoeligheid voor kwaliteit staan we vandaag waar we staan.'

'Ik ben ervan overtuigd dat we onze brouwerij ook in deze veranderende tijden veilig naar de toekomst kunnen loodsen. De

goesting om ons verhaal te blijven doorgeven aan zij die na ons komen, blijft in ieder geval onaangetast.' En zo kunnen de bieren van Brouwerij Lindemans ook de volgende decennia verder blijven gisten en rijpen. ●

f In het weekend van 9 mei vindt de Toer de Geuze plaats. Een ideale gelegenheid om een kijkje te nemen achter de schermen van Brouwerij Lindemans en andere lambiekbrouwerijen en geuzestekerijen.

Buiten hangt er frisse kilte. Ideaal weer om te brouwen. De lucht van het Pajottenland zit vol unieke wilde gisten en bacteriën. Precies de micro-organismen die nodig zijn om het meest complexe bier te creëren: lambiek. De authentieke brouwmethode, ook spontane of natuurlijke gisting genoemd, is één van de oudste ter wereld. Omdat koude temperaturen een gunstig effect hebben op de microflora, wordt lambiek uitsluitend gebrouwen tussen oktober en april.

Bekijk de volledige fotoreeks via deze QR-code

In deze reeks schitteren 12 natuurgebieden van de Rand en Brussel. Ze krijgen een beoordeling in de vorm van sterren, van 1 tot 5.

De Kwadebeekvallei in Sint-Genesius-Rode

Kort maar krachtig

Het is niet omdat de Kwadebeekvallei minder dan 2 km lang is dat je ze niet met een bezoek mag vereren. Het gaat immers om een topnatuurgebied in de Rand met veel biologische troeven die onze aandacht verdienen.

TEKST Herman Dierickx – **FOTO** Filip Claessens

Het beste vertrekpunt lijkt ons de Fonteinstraat, maar het staat je vrij om elders op het parkoers in te haken. Vanaf de iets verderop gelegen begraafplaats, de Hangeikweg of het Hof ten Hout zijn er ook voldoende mogelijkheden. De beste tip lijkt ons om de door de plaatselijke afdeling van Natuurpunt uitgestippelde blauwe, rode, gele en groene wandelingen te

volgen. Dan blijf je nog onder de 10 km, maar heb je wel ongeveer alles gezien wat er aan de beek van kortbij te zien valt.

Op een zakdoek

Maak echter gerust van de gelegenheid ook gebruik om het Waterloos Veld uitgebreid aan te doen, en eenmaal in de buurt kan je het wellicht niet nalaten om de taalgrens

over te steken via de Sint-Gertrudishoeve of de Golf van Zeven Bronnen, om uiteindelijk uit te komen in de vallei van de Rilroheidebeek en het natuurgebied De Duling, op Beersels grondgebied. Zo blijf je nog steeds onder de 15 km.

Hoe dan ook: deze regio is gezegend met bijzondere natuur die ze te danken heeft aan het uitgesproken valleienstelsel met zijn afwisselende biotopen.

Ondanks het korte traject is de Kwadebeek een pareltje, want ze herbergt soorten die je daar niet zou verwachten. Denk aan de vinpootsalamander, de hazelworm en de vroedmeesterpad. Of wat te denken van het vliegend hert, de witte rapunzel en de goudvink? Het zijn planten en dieren die je niet direct zal tegenkomen tijdens een winterse wandeling, maar wat belet je om in de lente of de zomer nog eens terug te keren? Elk seizoen biedt zijn fijnproevers, en landschap-pelijk kom je hier altijd aan je trekken!

Vervuiling werd gekeerd

En zeggen dat de Kwadebeek lang te kampen had met vervuiling en wateroverlast.

Die twee problemen zijn nog steeds niet helemaal opgelost, maar zoals het gebied er vandaag bijligt, is het in veel betere conditie dan pakweg tien jaar geleden. Het stort is – jammer genoeg slechts gedeeltelijk – afgegraven en de vallei kreeg meer ruimte om haar ecologische troeven uit te spelen.

Met een gericht beheer door de plaatselijke vrijwilligers van Natuurpunt is het tot een topgebied uitgegroeid dat uit veel schakeringen met een hoge natuurwaarde bestaat. Behalve de beek en het begeleidend bos heb je onder meer nog een boomgaard, afgewisseld met enkele waardevolle graslanden en poelen. Reken het kerkhof en het Waterloos Veld gerust tot natuurtroeven die hun potentieel waarmaken. Het blijft verbazen hoe zo'n klein gebied zo'n hoge natuurkwaliteit haalt. Hier zie je goed dat de mens in staat is de indertijd verkwanselde ecologische troeven te herstellen. Dat dat niet vanzelf gaat, mag blijken als je met de plaatselijke vrijwilligers spreekt. Maar uit de behaalde resultaten putten ze moed en doorzetting om er verder op in te zetten.

Vluchtelingen vertellen hun verhaal

Een buitenbeentje

Intussen is deze natuur in steeds betere doen en ziet de toekomst er goed uit. De oude kwelzones laten hun zuiver grondwater weer vrijelijk naar de beek stromen. De ervan afhangelende veelsoortige leefgemeenschap leeft op, waardoor de biodiversiteit stijgt. Deze groeipool gaat daarmee in tegen de wereldwijde trend van gestage achteruitgang. Je kan dus stellen dat het om een waardevolle stapsteen gaat waar veel soorten voet aan de grond krijgen en zich permanent of tijdelijk vestigen. Het is eens wat anders dan de vele negatieve trends waarmee we vandaag worden geconfronteerd.

Met goede stapschoenen kom je hier een heel eind, voor buggy's en rolstoelen lukt het niet over alle voorziene wandelwegen. Alleen al het reliëf is bijzonder, je zit niet voor niets in een heuvelend landschap. Met zijn voor- en nadelen voor mobiele en minder mobiele geïnteresseerden. ●

Kwadebeekvallei ★★★★★

Belangrijkste troeven

- Kleine maar gevarieerde vallei, mooie omgeving
- Veel bijzondere soorten
- Rustige oase in verstedelijkt gebied
- Het typerende reliëf, de nabijheid van mooie landschappen en andere natuur zoals de Rilloheidebeekvallei
- De nabijheid van openbaar vervoer

Enige minpuntjes

- De Kwadebeekvallei is nog altijd niet volledig hersteld, het beekwater is nog niet helemaal proper
- Het ecologisch beheer vraagt het hele jaar door veel inspanningen van de plaatselijke vrijwilligers
- Op de flanken van de vallei zie je veel voorbeelden van onze rommelige ruimtelijke ordening

De Onthaalgroep Vluchtelingen Grimbergen, die al 35 jaar actief is, en vanaf het prille begin nauw samenwerkt met het OCMW, speelt een sleutelrol in de integratie van vluchtelingen. In een gloednieuwe publicatie van de onthaalgroep delen vluchtelingen hun boeiende verhalen.

TEKST Gerard Hautekeur – FOTO Filip Claessens

Zelfs na jarenlange ondersteuning van mensen die hier proberen een nieuw leven op te bouwen, vragen vrijwilligers zich nog dikwijls af hoe het voelt om vluchteling te zijn. 'Het valt heel moeilijk te begrijpen wat het betekent ontheemd te zijn. Als je door oorlogsgeweld, religieuze conflicten, bittere armoede of wegens je politieke overtuiging ineens huis, vertrouwde omgeving en land moet ontvluchten. Terwijl je in het ongewisse blijft over het lot van je achtergebleven familie en vrienden, probeer je met een bang hartje een nieuw leven op te bouwen in een land waarvan je de taal en cultuur niet kent', zegt journaliste Marleen De Geest, die de diverse verhalen met veel empathie heeft opgetekend. 'Hun verhalen getuigen van intelligentie, moed en doorzetting.'

Bruggenbouwers

Volgens Edwy De Valck, voorzitter van de Onthaalgroep, kunnen vluchtelingen hun rug rechten dankzij de steun van vrijwilligers, zoals tolken bij een bezoek aan een arts, als begeleider in de zoektocht naar een passende opleiding of werk, of adviseur bij complexere problemen. Jaarlijks organiseert de onthaalgroep ook een uitstap naar een plek waar mensen tot rust komen en waar aan kinderen veel plezier beleven. Voor hen zijn dit lichtpunten waar ze naar uitkijken.

Dergelijke mooie momenten zijn door fotograaf Paul Van Driel in het boek vastgelegd. Hoopgevend zijn de kinderen en jongeren die hier school hebben gelopen en zijn doorgestroomd naar het hoger onderwijs. Prisila bijvoorbeeld was vier jaar toen ze

met haar ouders is gevlucht voor het geweld in de Balkan. 'De onthaalgroep zorgde voor een warm welkom voor ons gezin en hielp bij de contacten met allerlei instanties; ook al botste ik soms op vijandige reacties in de strijd om mijn plaatsje te vinden. Na mijn onderwijs in Strombeek-Bever en Grimbergen studeerde ik rechten aan de VUB. Nu werk ik als beleidsmedewerker bij een federaal migratiecentrum Myria.' Het is een van de vele, positieve verhalen die de fraai geïllustreerde publicatie kleur geven. ●

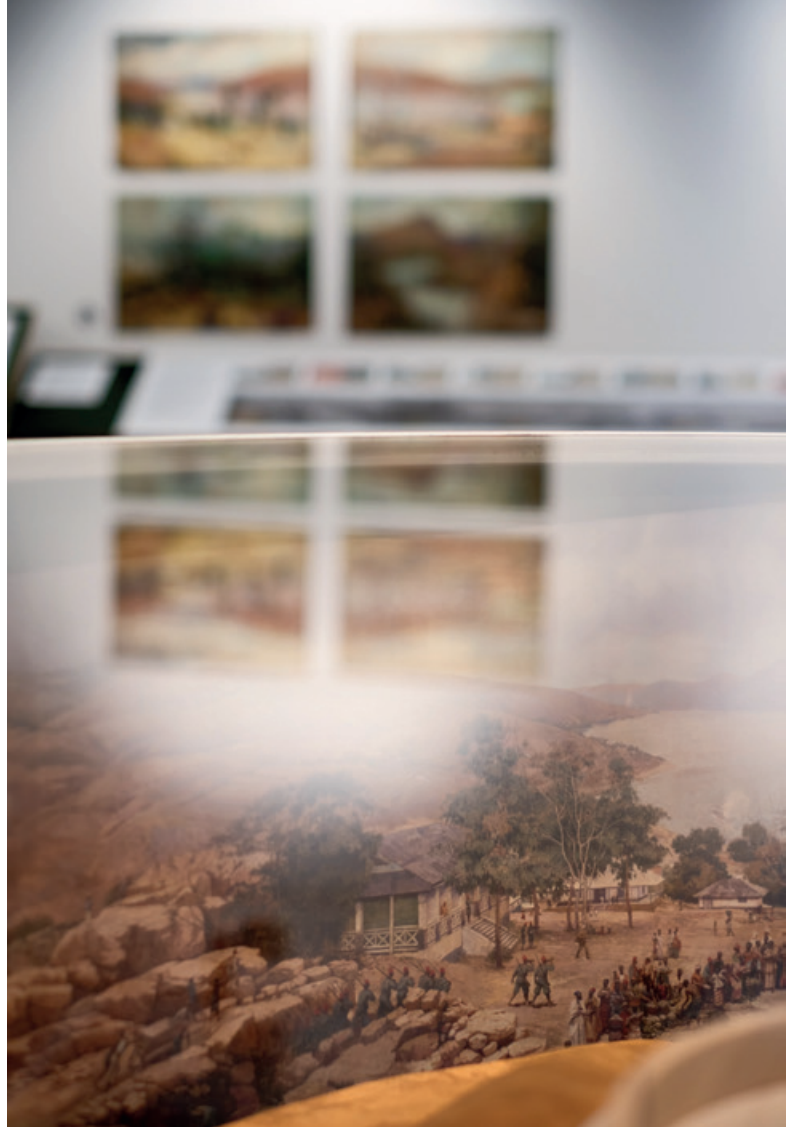
📖 Het boek *Vluchtelingen vertellen verhalen over ontheemding, verlies en weer opbouwen* (112 blz.) kwam tot stand met de steun van de Gemeentelijke Raad voor Internationale Samenwerking en Solidariteit Grimbergen. info@onthaalgroepgrimbergen.be

De koloniale illusie doorprikt

Tot 29 september 2026 loopt in het AfricaMuseum in Tervuren de tentoonstelling *Het Congo-panorama 1913. Koloniale illusie doorprikt*. Met de expo wil het AfricaMuseum weerwoord bieden aan de koloniale propaganda van toendertijd.

TEKST Luc Vanheerentals – FOTO David Legrève

Het Congopanorama is een monumentaal 115 meter lang cirkelvormig olieverfschilderij waarmee de overheid tijdens de Wereldtentoonstelling van 1913 in Gent bezoekers trachtte te overtuigen van de vooruitgang die ons land met zijn beschavingsmissie realiseerde in zijn kolonie. Europese gewelddaden, dwangarbeid en Congolees verzet kwamen hierbij echter niet aan bod. Met deze tentoonstelling in Tervuren, die een verkleinde reproductie toont van dit gigantische werk, wil het museum een eeuw later een weerwoord bieden die de koloniale illusie doorprikt. Het werk wordt als een vroege vorm van *fake news* bestempeld. De curatoren Maarten Couttenier, Albertine Libert en Patrick Mudekereza werkten hiervoor samen met kunstenaars, experts en onderzoekers uit Congo en België.

Voor de opmaak van het Congopanorama stuurde het ministerie van Koloniën indertijd de kunstenaars Alfred Bastien en Paul Matthieu naar diverse plaatsen in Congo.

Leopold II had onder internationale druk tegen de wrede behandeling van Congolezen de kolonie in 1908 afgestaan aan België. Tijdens de Wereldtentoonstelling van 1913 wou ons land onder meer met dit werk de negatieve beeldvorming bijsturen. Het resultaat was een gigantisch werk met acht naadloos overvloeiende taferelen. In tegenstelling tot de Congolezen, die afgebeeld werden als een bende primitieven, werden de weldaden van het kolonialisme met elementen uit de moderne industrie, scheepvaart en handel zoals stalen bruggen, stoomboten, bakstenen dorpen,... dik in de verf gezet. Voor de rest toonde het kunstwerk leuke taferelen zoals een lieflijk markttafereel, vissers in stromende rivieren, festiviteiten rond een baobab,... Een aantal foto's werden getrukeerd zoals gevangenen waarvan de ketens werden verwijderd.

De tentoonstelling nodigt met originele getuigenissen van vroeger en nu, en met verrassende collecties en foto's uit om het koloniale beeldmateriaal met een kritische

blik te bekijken, de propaganda in vraag te stellen en na te denken over de impact van het kolonialisme tot op de dag van vandaag. Zo worden er bijvoorbeeld over het idyllische landschap van het doek teksten geprojecteerd van liederen die de Congolese dwangarbeiders destijds zongen. In tegenstelling tot wat eerder werd aangenomen bleek uit een recente vertaling dat deze liedjes uit 1911 geen klaagzangen waren maar regelrechte protestsongs tegen de bezetter. Gekoppeld aan scènes uit het Congopanorama wordt info gegeven zoals over de wijze hoe dragers ingezet werden om Europese producten in te voeren en bodemschatten te exporteren. De scène over vredig lijkende onderhandelingen blijkt een dekmantel voor verjaging en uitroeiing.

Met deze tentoonstelling zet het AfricaMuseum haar kritische aanpak van het koloniaal regime verder, waarmee gestart werd in 2001 toen Guido Gryseels als directeur werd benoemd. Na bewaring van het patrimonium, het wetenschappelijk

Straffe streek

52 van de 63 of goed 82% van de Vlaams-Brabantse gemeenten hebben intussen het label Straffe Streek Gemeente. 'De actie Straffe Streek Gemeente werd in het leven geroepen om de Vlaams-Brabantse hoeve- en streekproducten te verankeren in alle gemeenten van de provincie', zegt gedeputeerde voor Streekproducten Tom Dehaene (cd&v).

TEKST Tina Deneyer – FOTO David Legrève

onderzoek en vulgarisatie voor het brede publiek moest de strijd tegen racisme en vooroordelen volgens Gryseels een vierde taak worden van het museum. De koloniale visie, zoals die mee werd uitgedragen door het museum, droeg immers bij tot een zeker racisme en superioriteitsgevoel. Na de heropening na de grondige renovatie in 2018 heeft het museum er meermaals op gewezen dat de Belgische kolonisering van Congo een historisch onrecht was en de militaire bezetting, het autoritair en racistisch bestuur en exploitatie van grondstoffen per definitie immoreel.

Ondanks de inspanningen was er tot 2018 echter nog steeds veel kritiek op de zeer eurocentrische kijk op Afrika in de vaste tentoonstelling. Na de heropening van het museum werd deze expositie grondig hervormd. Bedoeling was om clichématige koloniale propaganda te deconstrueren en een dialoog over beeldvorming, racisme en kolonisatie te stimuleren. Eerder werd in 2016 bij het beeld van Leopold II in het park een kritische tekst geplaatst. Er volgden nog initiatieven zoals de expo *Mensentuin. Koloniale tentoonstellingen wereldwijd* in 2021 over het presenteren van mensen als levende tentoonstellingsobjecten, zoals ook in 1897 in Brussel het geval was. In 2022 toonden 21 Europese kunstenaars en intellectuelen uit de Congolese diaspora werken waarin ze reageerden op stereotypen en discriminatie gelinkt aan het Afrikaanse continent. In 2023 werd een nieuwe zaal ingehuldigd die volledig gewijd was aan racisme met linken naar het koloniale verleden. Dat jaar werden ook stereotyperende beelden verwijderd uit het vaste parcours. Vorig jaar was er de expo *ReThinking Collections* over de herkomst van kunst- en culturele objecten. Bart Ouvry, de huidige museumdirecteur, was al in Congo om de teruggave van kunstvoorwerpen te bespreken. ●

TOT 27 SEP

**Het Congopanorama 1913.
Koloniale illusie doorprikt**

Tervuren, AfricaMuseum, www.africamuseum.be

Streek- en hoeveproducten zijn producten met een uniek verhaal en met veel passie gemaakt door de producent. Wie deze producten koopt, bevordert de korte keten en verkleint zijn ecologische voetafdruk, wat het milieu ten goede komt. Ook ideaal is het om iemand een straf streekpakket cadeau te doen.' Halle-Vilvoorde telt nu 22 Straffe Streek Gemeenten: Affligem, Asse, Beersel, Bever, Dilbeek, Grimbergen, Halle, Hoeilaart, Kampenhout, Kapelle-op-den-Bos, Lennik, Meise, Opwijk, Overijse, Pajottegem, Pepingen, Roosdaal, Sint-Pieters-Leeuw, Steenokkerzeel, Ternat, Zemst en Vilvoorde. 'De streekkeigen producten vormen een mooi uithangbord voor een gemeente', vindt Dehaene. 'Zo wordt er kleinschalige recreatie en toerisme ontwikkeld, wat dan weer leidt tot een stimulering van de lokale economie en regionale werkgelegenheid.' Wie zich een Straffe Streek Gemeente wil noemen, moet aan een aantal criteria voldoen. 'Zo moet een gemeente de streek- en hoeveproducten zichtbaar maken in het gemeentehuis, streekpakketten als cadeau

geven bij gelegenheden en deze gebruiken in de dagelijkse werking, bijvoorbeeld als drank in het gemeentehuis of bij recepties. Ze moeten de streek- en hoeveproducten ook promoten en ondersteunen. Dat kan door de publicatie van een artikel in hun magazine of de organisatie van een boerenmarkt', geeft Paul Vleminckx, voorzitter van de Streekproducten Vlaams-Brabant vzw, mee. 'Naast verse kazen, huisbereide charcuterie, grondwitloof, tafeldruiven, appels, peren, asperges, aardbeien, frambozen, kersen,... zijn ook heel wat andere producten vertegenwoordigd in de regio. Denk maar aan de vele bieren en wijnen, likeuren, gins, jenevers, snoepjes, confituren, honingsoorten, chocolade, koekjes, mosterd, wafeltjes, speculaasjes, sausjes, en ga zo maar door. Het succes van onze streek- en hoeveproducten ligt voor een groot deel aan hun authentieke smaak en kwaliteit. Steeds meer mensen geloven in lokale, biologische en betrouwbare producten en daar kunnen we alleen maar blij om zijn.' ●

www.straffestreek.be

Beetje bij klein beetje meer ontharding

De Vlaamse Rand kampt met een hoge verstedelijkingsdruk vanuit het Brussels Gewest. Dat laat zich ook voelen in het ruimtebeslag en verharding voor nieuwe bouwprojecten. Toch is er een voorzichtige trend van ontharding vast te stellen.

TEKST Joris Herpol – FOTO Filip Claessens

Met 15,7% verharde oppervlakte is Vlaanderen een van de meest verharde gebieden in Europa, waar het gemiddelde op 4,4% ligt. Dat leidt onder meer tot een groter risico op overstromingen, minder waterinfiltratie en -berging, minder CO₂-opslag door planten en de bodem, en een verlies aan biodiversiteit. In de Vlaamse Rand verschillen de gemeenten sterk in de hoeveelheid van verharde oppervlakte. Eén constante is er wel: gemeentebesturen zetten steeds meer in op ontharding en waterbuffering. Mondjesmaat wordt er onthard. Zo is er in de Vlaamse Rand in heel wat gemeenten een voorzichtige neerwaartse trend ingezet qua verharding, al is er nog altijd een hoge woningnood en dus vraag naar meer woongelegenheden. Lees: meer verkavelingen en appartementsgebouwen.

Actief beleid

De verschillen in de Vlaamse Rand zijn opmerkelijk, zo blijkt uit cijfers van het Departement Omgeving (2023). Zo is bijvoorbeeld meer dan de helft van het grondgebied van Machelen en Drogenbos verhard. Tegelijk is de ontharding in Machelen het grootst. Hoeilaart en Overijse zijn, net als Tervuren, nog groene gemeenten. In Linkebeek en Sint-Genesius-Rode is het grondgebied voor 16,5% verhard.

Lien Casier, raadgever Omgeving op het kabinet van Vlaams minister van Omgeving en Landbouw Jo Brouns (cd&v), duidt enkele cijfers. 'Sint-Genesius-Rode heeft een deel van het Zoniënwoud op zijn grondgebied liggen en Linkebeek is een heel groene gemeente. Machelen en Drogenbos hebben

dan weer veel meer bedrijventerreinen.'

Als we de kaart van Vlaanderen erbij nemen, dan merken we qua evolutie van ontharding in de Vlaamse Rand een voorzichtige positieve trend. 'Ik denk dat we daar in de Vlaamse Rand al veel actiever beleid rond gevoerd hebben omdat we ook meer ontwikkelingsdruk kennen. Bestaande sites worden hergebruikt of verbouwd. Dat is dan een perfecte kans om die op een andere manier in te richten: meer klimaat-

“ Mondjesmaat wordt er onthard. In de Vlaamse Rand is er qua verharding in heel wat gemeenten een voorzichtige neerwaartse trend ingezet.

robust en minder verhard. Tegelijk bepaalt de hemelwaterverordening dat er ruimte moet komen om het water op eigen terrein opnieuw te laten infiltreren. De regelgeving stuurt dus aan op een andere invulling van de herbouwprojecten.'

Meerdere sporen

Lien Casier was in de vorige legislatuur ook schepen van Omgeving in Merchtem. 'We hebben in de gemeente op meerdere sporen tegelijk ingezet', vertelt ze. 'Zo keken we met een kritische blik naar aanvragen voor nieuwe verharding in vergunningen. Af en toe bespraken we met de aanvragers welke verharding kon wegvallen. Bij nieuwe verkavelingen is er actief geïnformeerd over wat vrijgesteld was van vergunning en welke

verkavelingsvoorwaarden er van toepassing waren. Dat heeft verharding - zoals het *dicht-klinkeren* van voortuinen - vermeden.'

'Bij nieuwe verkavelingen zijn we ook zelf kritisch over de verharding van de wegenis. Zo richtten we *Park Puur*, een woonproject met 133 nieuwbouwappartementen en huizen, in als woonerf met ruimte voor groen. Ook zochten we samen met de ontwikkelaar naar een optimale verhouding tussen wegenis en bebouwing. Minder wegenis betekent voor ons minder verharding en op termijn ook minder onderhoudskosten. Voor de ontwikkelaar betekent dat ook minder investering en dus zijn er minder woningen en kavels nodig om winst te maken. Daardoor is er meer ruimte om in te richten als openbaar domein.'

'In Merchtem betalen aanvragers van een project een bedrag aan de gemeente, een soort borg die ze terugkrijgen als alles volgens de afspraken omtrent groen en verharding is verlopen. De gemeente zelf geeft ook het goede voorbeeld door het openbaar domein te ontharden.' Merchtem (12,4% verharding) is natuurlijk nog een vrij groene gemeente, net als de buurgemeenten Meise (15%) en Asse (16,9%). Hoe dichter een gemeente of deelgemeente tegen Brussel gelegen is, hoe hoger de verhardingsgraad. Grimbergen is voor 21,4% verhard, een groot deel komt daar op conto van de sterk verstedelijkte kern van Strombeek-Bever. Buurgemeente Wemmel is dan weer een kleine gemeente die sterk verstedelijkt is (27,7%). Gelukkig ligt een deel van de Plantentuin op Wemmels grondgebied, anders zou dat percentage nog een pak hoger zijn. Anders is het gesteld in Vilvoorde (35,9% verharding), Wezembeek-Oppem (30,5%), Kraainem (33,6%) en Zaventem (35,7%), gemeenten die te kampen hebben met een hogere verhardingsgraad. In Zaventem spreekt het voor zich dat die verharding te maken heeft met

In cijfers

	oppervlakte verharding	toename verharding
Merchtem	12,4%	- 0,1%
Hoeilaart	12,9%	+ 0,2%
Tervuren	13,4%	+ 0,5%
Overijse	14,8%	0,0%
Meise	15,0%	- 0,2%
Linkebeek	16,5%	+ 0,3%
Sint-Genesius-Rode	16,5%	+ 0,2%
Asse	16,9%	0,0%
Sint-Pieters-Leeuw	18,4%	- 0,1%
Beersel	20,7%	+ 0,3%
Grimbergen	21,4%	- 0,1%
Dilbeek	22,8%	- 0,1%
Wemmel	27,7%	- 0,1%
Wezembeek-Oppem	30,5%	- 0,4%
Kraainem	33,6%	- 0,1%
Zaventem	35,7%	- 0,1%
Vilvoorde	35,9%	0,0%
Machelen	51,8%	- 0,4%
Drogenbos	56,2%	+ 0,4%

bron: Departement Omgeving, 2023

de aanwezigheid van bedrijventerreinen en alle luchthavengebonden activiteiten.

Verbreiding Ring

Waar we in de Rand ook niet naast kunnen kijken, is de Ring rond Brussel. Die wordt in verschillende fases heraangelegd en zal nog worden verbreed. Dreigt dat de vele ontharingsprojecten zoals tegelwippen, geveltuinten, waterdoorlaatbare parkeerplaatsen... in heel wat randgemeenten teniet te doen?

‘De werken aan de Ring zijn noodzakelijk, maar er is wel de nodige aandacht voor het ruimtebeslag’, zegt Marijn Struyf van De Werkvennootschap, een organisatie die is opgericht door de Vlaamse regering voor

grote en complexe mobiliteitsprojecten. ‘Verschillende op- en afritten en verkeerswisselaars liggen te dicht bij elkaar, waardoor gevaarlijke situaties ontstaan. In Kraainem vormt voornamelijk de oprit richting Leuven met de verkeerswisselaar van de E40 een groot risico door de veel te korte tussenafstand. Bovendien is de verkeerssituatie niet goed leesbaar door op- en afritten die aansluiten op verschillende wegen. Met de heraanleg van de Ring willen we die situatie verbeteren. Tegelijk is er veel aandacht voor het ruimtebeslag. Zo reduceren we de zogenaamde voetafdruk van de Ring tussen de E40 in Sint-Stevens-Woluwe en diezelfde E40 in Groot-Bijgaarden met 23%.

Er komt ondanks de verbreding van de Ring slechts 1% verharding bij, of iets minder dan 1 ha. Dat kan omdat we verkeersknopen compacter inrichten. Tegelijk zetten we in op meer buffercapaciteit. Alleen in de zone Zaventem (A201) komt er de capaciteit van 30 Olympische zwembaden aan bufferbekkens bij, dat is liefst 75.000 m³. Bovendien voorzien we extra ecologische verbindingen tussen natuurgebieden, wat ook een positief effect heeft op de waterhuishouding. En de Woluwe wordt open gelegd. Zo herstelt het project *Leve(n)de Woluwe* de rivier en haar zijbeken in Wezembeek-Oppem, Kraainem, Zaventem, Machelen, Steenokkerzeel en Vilvoorde.’ ●

IN DIALOOG – LEVENSKUNST

Duo's gaan in dialoog over wat het leven brengt en hoe dat zo komt.

‘Kunnen zijn wie je werkelijk bent’

Luisteren naar het kind in jou. Is dat de sleutel die de poort van onze innerlijke kracht opent? Bokser Oshin Derieuw en film- en televisieregisseur Jan Matthys vertellen wat die sleutel voor hen betekent.

TEKST Nathalie Dirix – FOTO David Legrève

Stel dat jij een film over je leven zou maken, met welke scène zou je die openen?

Jan Matthys: ‘Die vraag brengt mij terug naar de opname van de serie *In Vlaamse velden*, die ik jaren geleden regisseerde. We waren een scène aan het opnemen op de Sint-Michielselling in Gent toen plots een man over de omheining klom. Hij kwam naar me toe en zei: *Jij moet de zoon van Frans Matthys zijn. Ik heb je naar een acteur ‘goed gespeeld!’ horen roepen. Net zoals hij dat deed.* Mijn vader was jarenlang voetbalcoach. Fuck, dacht ik, ik lijk toch op hem.’ (lacht)

‘Aan het einde van de draaidag vertelde ik mijn vader over deze bijzondere ontmoeting. Ik legde mijn scèneplannetjes, de voorbereidingen voor de opnames, op tafel naast zijn oude spelopstellingen als voetbalcoach. Twee keer mensen in beweging. Plots werd duidelijk: ogenschijnlijk waren we anders, maar in wezen wilden we hetzelfde: het beste in mensen naar boven halen. Vandaag heet dat coaching.’

Oshin Derieuw: ‘Wat mooi dat je meteen de link naar coaching legt. Eigenlijk zou iedereen een beetje coach moeten zijn. Geef iemand een veilig gevoel, en meestal komt het beste in die persoon naar boven. Mensen floreren in een omgeving waar ze zich geborgen voelen. Dat geldt op een filmset, een voetbalveld, in de boksring of op het podium.’

Met welke scène zou jij jouw levensverhaal openen?

Derieuw: ‘Als kind wilde ik zeebioloog worden. Misschien was dat een neveneffect van de film *Free Willy*. (lacht) Mijn

spreekbeurten op de lagere school gingen stevast over orka’s. Enkele weken geleden werd mijn kinderdroom plots reëel. Ik was aan het snorkelen in Noorwegen en toen ik mijn hoofd boven water stak, zag ik wit. Wit van de besneeuwde bergen en een lucht in marshmallow-kleuren. Prachtig. Daar heb je mijn openingscène.’ (lacht)

‘Dat moment maakte een diepe indruk. Het deed mij beseffen hoe nietig je bent als mens. Ik voelde een innerlijke rust over mij neerdalen. Die rust is welkom, zeker omdat ik vanaf mijn twaalfde in een stressvolle, soms

“ Het besef van de tijdelijkheid der dingen werkt ontspannend. Oef, ik hoef het niet allemaal in één leven te doen.

– Jan Matthys

zelfs vijandige thuissituaties opgroeide. Boksen werd mijn uitlaatklep; mijn manier om te helen. In de ring hoefde ik niet te ondergaan. Daar kon ik mijn lot in eigen handen nemen, mijn leven zelf vormgeven. Natuurlijk was de boksring ook een plek vol spanning, waar je voortdurend op je hoede moest zijn.’

‘De reis naar Noorwegen was mijn mooiste cadeau aan de kleine Oshin die zeebioloog wilde worden. Tijdens mijn keynotes stel ik vaak de vraag: *Wie is geworden wat hij of zij als kind wilde zijn?* Zelden zie ik handen de lucht ingaan. Hoe blij ik ook ben met mijn bokscarrière, één van mijn gelukkigste momenten was die reis naar Noorwegen. Omdat ik daar echt koos voor mezelf, voor mijn kleine ik.’

Matthys: ‘Wat mij raakt in wat je vertelt, is hoe je hebt leren luisteren naar dat innerlijke kind in jou. Zelf ben ik er nog niet zo heel lang achter hoe belangrijk het is om dat kind te voeden. Het is van het mooiste dat er is. Het is heel universeel en van alle tijden.’

Wat komt dat kind in jou je vertellen?

Matthys: ‘Het herinnert mij eraan hoe zalig het is om vrij te zijn, om te kunnen zijn wie je werkelijk bent. Zorg dragen voor jezelf heeft niets te maken met egoïsme of egocentrisme. Ik zie het eerder als een soort geboorterecht. Hoe beter je voor het kind in jezelf zorgt, hoe beter je ook voor anderen kunt zorgen.’

Derieuw: ‘Ik heb lang de fout gemaakt anderen voor het kind in mij te laten zorgen. Maar je moet zelf voor dat kind zorgen. Niemand anders kan dat voor jou doen. Vandaag beseft ik: ik ben de kapitein van mijn eigen boot.’

Matthys: ‘Mooi beeld. Het zegt iets over leiderschap. Vroeger leefde het idee dat een regisseur een strenge dirigent moest zijn. Hij bepaalt, de anderen volgen. Maar ik hou meer van een jazzcombo. Als leider van de band, zit jij aan de piano en creëer je een kader waarbinnen mensen zichzelf kunnen overstijgen en schitteren.’

Derieuw: ‘Precies. Je wilt mensen vooral niet klein houden. Of denken dat jij de beste coach bent. Je leert zelf ook voortdurend van de mensen om je heen.’

Welk keerpunt zou in je film niet mogen ontbreken?

Matthys: ‘Het afscheid van mijn mama. Haar overlijden heeft mij nog meer doen beseffen dat wij hier maar tijdelijk zijn en deel uitmaken van een groter geheel. Zij was lerares biologie en hield ervan om dingen te planten. Niet alleen om zelf het plezier van het groeiproces te ervaren, maar ook om ervoor te zorgen dat generaties na haar er nog zouden kunnen van genieten. Het besef van de tijdelijkheid der dingen werkt ontspannend. Oef, ik hoef het niet allemaal in één leven te

Duo's gaan in dialoog over wat het leven brengt en hoe dat zo komt.

OSHIN DERIEUW

- Maakte naam en faam als bokser
- Eerste Belgische vrouwelijke bokser op de Olympische Spelen (Parijs in 2024)
- Motivational speaker met haar project *Be Your Own Legend*
www.beyourownlegend.be

- ⑨ doen. (*lacht*) Mijn bestaan draait niet alleen om de dromen die ik zelf wil waarmaken. Na mij komen er nog generaties verhalen-ver-tellers. Als ik maar inzichten kan doorgeven waar zij verder mee kunnen.'

Wat was jouw keerpunt?

Derieuw: 'Mijn allereerste bokstraining. Was die er niet geweest, dan was ik misschien wel een door alcohol- of drugsverslaving vogel voor de kat geworden. Ik was 19 en kreeg van mijn coach te horen dat ik talent had. Dat had nog nooit iemand tegen mij gezegd. Die coach gaf mij erkenning. Ik werd gezien. Is dat niet waar we allemaal naar op zoek zijn? Sinds mijn Olympische kwalificatie is mijn nood aan externe erkenning grotendeels vervuld. Nu gaat het mij vooral om de erkenning die ik mijzelf geef.'

In de film *A Million Dollar Baby* gaat coach Clint Eastwood heel zacht om met zijn leerling. In welke mate zou die aanpak bij jou werken?

Derieuw: 'Dat is precies het soort coaching dat ik nodig heb. In de bokswereld zijn veel trainers technisch onderlegd, maar zelden zie je iemand die je op een zachte manier naar een veilige plek kan brengen, waar je het beste van jezelf kunt laten zien.'

'Wanneer ik coaching geef aan meisjes uit kwetsbare groepen ben ik mij heel bewust van die zachtheid. Hoe zachter ik hen benader, hoe vaker ik getuige ben van kleine sterretjes die in hun ogen oplichten.'

Matthys: 'Mooi! Voor mij betekent coaching dat je in gelijkwaardigheid werkt. Ook bij mijn studenten probeer ik een coachende houding aan te nemen. Ik mag dan meer ervaring hebben, maar als mens zijn wij gelijkwaardig.'

In de Verenigde Staten is men die houding niet gewend; daar vertrekt men vaak vanuit een hiërarchisch model, waarbij de regisseur aan de top staat. Dat is niet mijn stijl. Ik maak dan ook snel duidelijk: *Don't take my kindness for weakness.*

'Dankbaarheid uiten, zie ik als een belangrijke pijler van coaching. Zo heb ik onlangs op de walkie-talkies van de crew een dankboodschap geplakt. Dankbaarheid is een manier om de ander te laten weten: ik zie je.'

'Het wonder op de set kan gebeuren als je oprecht geïnteresseerd bent in de mens tegenover je. Dat is één van mijn weinige stelregels. In principe beëindigen we geen shot

“ **Ik was 19 en kreeg van mijn coach te horen dat ik talent had. Dat had nog nooit iemand tegen mij gezegd. Die coach gaf mij erkenning. Ik werd gezien. Is dat niet waar we allemaal naar op zoek zijn?**

– Oshin Derieuw

vooraleer er een klein wondertje is ontstaan. Je wil niet op routine spelen of stagneren. De laatste tijd hecht ik veel belang aan in beweging blijven. Herken jij dat in boksen, Oshin?

Derieuw: 'Absoluut. Als je in die *state of flow* komt, ben je onoverwinnelijk. Maar om dat stadium te bereiken, heb je jaren ervaring nodig. Het gaat over de kunst van het bewegen. Je mag niet verkrampen. Je wil zo stressvrij mogelijk bewegen. Het is bijna als dansen. Als jij dat op jouw eigen manier kunt, beheers je het spel.'

'Mensen boven zichzelf laten uitstijgen met het potentieel dat reeds in hen zit, dat is een van de mooiste dingen die je als coach kunt meemaken.'

Welk personage mag in jullie levensverhaal niet ontbreken?

Derieuw: 'Mohamed, mijn bokskoach en mentor. De openheid en zachtheid waarmee hij in het leven staat, inspireert mij. Hij doet veel meer dan mensen boksvaardigheden bijbrengen. Hij ziet je als mens en weet dat je je beste prestaties pas kunt leveren als je je veilig en gelukkig voelt. Het heeft even geduurd vooraleer we dat punt bereikten. Ik durfde hem niet meteen zeggen dat ik een relatie met een vrouw had. Toen ik dat eindelijk durfde, kwam het vertrouwen, en kon ik me bij hem ontspannen.'

Wie mag in jouw film niet ontbreken?

Matthys: 'Ik denk aan twee vrouwen die ik nog nooit ontmoette: Jacinda Ardern, de voormalige premier van Nieuw-Zeeland omwille van haar inspirerend leiderschap en Gail Ann Dorsey, de bassiste van David Bowie. Zij is zo'n mooie, zwarte vrouw die zoveel zachtheid en kracht uitstraalt. Haar ideeën over kunst en creativiteit vind ik superboeiend.'

'Ook Herman Van Molle mag niet ontbreken. Jaren geleden was hij een bekende quizmaster en maakten wij samen het reisprogramma *Zalm voor Corleone*. Van hem heb ik geleerd om nooit te snel tevreden te zijn over een creatieve vondst. Soms denk je: *Nu hebben we het!* Maar juist dan is het moment daar om je idee even te parkeren en er de volgende dag opnieuw naar te kijken.'

In jouw werk staan innerlijk conflict en menselijke kwetsbaarheid centraal. Wat trekt jou zo aan in die thema's?

Matthys: 'In de oosterse vertelcultuur gaat men vaak voorbij aan het klassieke conflictmodel als aandrijver van een verhaal. Er worden personages getoond die in staat zijn zichzelf te overstijgen. Ik denk aan mensen die slachtoffer werden van een misdadiger en hem toch in de ogen kunnen kijken. Het innerlijke proces dat iemand doormaakt om tot een vorm van verzoening te komen, vind ik eindeloos boeiend. Het is menselijkheid ten top. De basis om tot een vreedzame wereld te komen.'

Derieuw: 'Ik zou willen dat ik dat zou kunnen ten aanzien van de ex-partner van mijn moeder. Maar zover ben ik nog niet. Toch wil ik daar naartoe. Want eigenlijk is het ook die pijnlijke relatie met hem die mij gemaakt heeft tot wie ik vandaag ben. *Resistance is fuel*.'

Als motivational speaker moedig jij mensen aan te vertrekken vanuit hun eigen kracht. Hoe kunnen we onze innerlijke kracht het best aanboren?

Derieuw: 'Door in de spiegel te durven kijken en je eigen kwetsbaarheden te erkennen. Veel mensen hebben de neiging om negatief te praten over zichzelf. Je wil een *mindset* ontwikkelen waarin je jezelf bevestigt en versterkt. Dat kan door korte, krachtige zinnen over jezelf te formuleren en te herhalen. *You wire you brain*. Je straalt uit wat jij zelf gelooft.'

Matthys: 'Vandaar het belang van oprechtheid, zowel naar jezelf toe als naar anderen. Dat pure kind in jou wil je vooral niet verliezen.'

Jij pleit expliciet voor meer vrouwen in schrijversteams. Waarom is dat voor jou essentieel?

Matthys: 'Ik functioneer graag in een omgeving met veel vrouwelijke energie. Voor mij is dat een vruchtbare bodem waarin mijn creativiteit kan gedijen. Mannelijke energie is vaak competitief, terwijl ik het net belangrijk vind dat je je veilig genoeg voelt om onzin te mogen uitkramen. Zo ontstaan vaak de beste ideeën.'

In een interview zei je ooit dat boksen jou heeft geleerd je vrouwelijkheid te omarmen. Wat bedoel je daarmee?

Derieuw: 'Als kind was ik een *tomboy*. Ik

wilde zijn zoals mijn broer. Dankzij het boksen heb ik mijn lichaam leren aanvaarden en ben ik ook vrouwenkleden beginnen dragen. Op sommige dagen komt vooral mijn mannelijke energie naar boven, op andere mijn vrouwelijke. Eerlijk gezegd heb ik het gehad met al die gendervakjes waarin men mensen probeert onder te brengen. We dragen veel meer diversiteit in ons dan we denken. Ik hou niet van labels. Officieel val ik onder de LGBTQ-groep, maar in de eerste plaats voel ik me gewoon Oshin.'

Hoe kijken jullie naar de diversiteit die onze hoofdstad en Vlaamse Rand typeert?

Derieuw: 'Ik wil mensen niet vastpinnen op één facet van hun identiteit. Het is belangrijk om voorbij uiterlijkheden en stereotypen te denken, want net die voeden racisme. Elke mens is uniek en verdient het om ook zo benaderd te worden. De kans is groot dat je dan echt een mens ontmoet. Daarom is reizen zo belangrijk: je ontdekt dat er talloze manieren zijn om te leven. Laten we niet vergeten dat we migratie nodig hebben. Onze lage geboortecijfers spreken voor zich.'

Matthys: 'Het gaat erom de mens te zien, niet de verpakking. In Londen merk ik dat men al een stap verder staat. Diversiteit is daar geen discussiepunt meer. In vergaderingen zie je vanzelfsprekend mensen van allerlei origines. En zo hoort het. Ik pleit voor nog wat geduld. Ik geloof dat we in België ook op een punt zullen komen waarop inclusie vanzelfsprekend is. Het is een proces dat tijd nodig heeft.'

Welke film heeft jou kunnen raken?

Derieuw: '*Pay it forward*. Die film gaat over een leerkracht zedenleer die leerlingen een levensfilosofie meegeeft: stel goede daden zonder er iets voor terug te verwachten. Het idee is simpel maar krachtig: doe iets goeds voor iemand en vraag die persoon om op zijn beurt iets goeds te doen voor anderen.'

Welke vraag zouden jullie aan elkaar willen stellen?

Matthys: 'Wat voel je wanneer je knock-out gaat?'

Derieuw: 'Ik heb het één keer meegeemaakt. Het voelde als een kortsluiting in mijn hersenen.'

Derieuw: 'Wat brengt jou terug in contact met je innerlijke kracht?'

Matthys: 'Meditatie. Je kunt het heel eenvoudig in je leven integreren. Ik vergelijk het met een fade-out: je schakelt over naar flou en laat de gedachten die opkomen met een milde glimlach weer voorbijgaan. Het gaat over herbronnen, over de levenskracht in jezelf voeden. Het zijn momenten waarop je innerlijk kind weer heel dichtbij is.'

Derieuw: 'Nog eentje: stel dat je een film over mijn leven zou maken, met welk beeld zou je beginnen?'

Matthys: 'Met Oshin die onder water zwemt, genietend van de orka's die samen met haar door het water glijden.' ●

JAN MATTHYS

- Film- en televisieregisseur
- Docent aan het RITCS
- Werkte mee aan *In Vlaamse Velden*, *Katarakt*, *Quiz me Quick*, *De Smaak van De Keyser*, *Zalm voor Corleone*, *De Bende van Wim*, ...

Tibo Van Buggenhout

‘Geweldig om mensen naar buiten te krijgen’

Tibo Van Buggenhout uit Merchtem begeleidt als zorgkundige mensen met een beperking die bij vzw Zonneliëd wonen. Op zijn 22e is Tibo ook actief bij het trommelkorps van de Koninklijke Harmonie Sint-Cecilia, het Merchtemse Volkstheater, de Heemkring, de KWB en de Koninklijke Steltenlopers Merchtem.

TEKST Michaël Bellon – FOTO Filip Claessens

Wat kan jij dat veel andere mensen niet kunnen?
‘Op hoge stelten lopen! Ik sta nu met 1,30 meter onder mijn voet. De hoogste stelten gaan tot 4,11 meter, maar die komen slechts uitzonderlijk buiten. Ik begon met steltenlopen op school en had een tante die bij de Merchtemse Steltenlopers zat. Mijn broer is er dan bijgekomen en zo ben ik er ook in beland. Het is echt iets van Merchtem, ontstaan toen de mensen van Langevelde tijdens de natte periodes op stelten de velden overstaken om in het centrum van de gemeente te geraken. Toen ze in 1945 op stelten aan de bevrijdingsstoet deelnamen, was dat zo’n succes dat ze ook in andere gemeenten werden uitgenodigd. Die aanvragen zijn niet meer gestopt. Ze komen nu zelfs uit de hele wereld.’

Wanneer ervaar je echte geluksmomenten?

‘Toen wij deze zomer met de Steltenlopers onze 80e verjaardag vierden, vond ik het geweldig hoeveel mensen er buiten kwamen kijken naar onze optocht. In tijden waarin iedereen graag binnen voor zijn scherm zit, vind ik het geweldig om mensen naar buiten te krijgen. Geluk ervaar ik ook als ik met de toneelvereniging een ander personage kan spelen.’

Welke jonge mens bewonder je en waarom?

‘De Britse actrice Millie Bobby Brown, bekend van onder meer *Stranger Things*. Ze heeft ongeveer mijn leeftijd, speelt in succesvolle tv-series en films en heeft een eigen parfummerk en een kledinglijn. Ze is recent getrouwd en heeft een dochtertje geadopteerd. Dat iemand die zo jong is al zoveel heeft bewezen, vind ik straf.’

Wat is het beste dat de digitale wereld heeft voortgebracht?

‘Er wordt veel geklaagd over het internet en het sociale mediagebruik door de jeugd, maar positief is dat mensen makkelijker in contact kunnen komen met elkaar. Ook al woon je aan de andere kant van de wereld, zoals mijn neef die al een paar jaar in Australië woont, je kan op de hoogte blijven van elkaars leven. Digitaal contact kan ook een vorm van sociaal contact zijn.’

Waar wil je graag eens op vakantie?

‘Mijn beste reis tot nu toe was met de Steltenlopers naar Vietnam. Een land met mooie natuur, veel cultuur en ook veel brommertjes waarop ze de gekste dingen vervoeren. Ik ga graag op vakantie naar plekken waar je iets kunt ontdekken. Bovenaan mijn lijstje staat Amerika. Daar zou ik willen rondreizen op plaatsen die je hier niet vaak te zien krijgt.’

Wat was er vroeger beter?

‘Van mijn ouders en grootouders hoor ik geregeld dat de mensen vroeger meer buiten kwamen en meer persoonlijk met elkaar in gesprek gingen, in plaats van anoniem hun gal te spuwen op de sociale media. Door persoonlijk in gesprek te gaan, kom je makkelijker tot een oplossing, ook al ben je het oneens.’

Welke serie, film, muziek, boek of beeld wil je iedereen aanraden?

‘Ik ben *Een beloofd land* van Barack Obama aan het lezen. Dat gaat over zijn presidentschap van de Verenigde Staten, vanaf zijn campagne tot wat er daarna allemaal is gebeurd. Een interessant boek, maar wel heel dik.’

Wat is het mooiste plekje in je omgeving?

‘Merchtem legt elk jaar een nieuwe geboortepark aan in de gemeente. Daar zetten ze dan een bankje en een bord met de namen van de kinderen die dat jaar geboren werden. Ze plantten er voor elk kind een boom en de ouders worden er uitgenodigd met hun kind. In deelgemeente Brussegem is er ook zo’n geboortepark, niet zo ver van de steenweg, maar toch midden in de velden. Een geweldige plek waar ik regelmatig met de fiets naartoe ga. •

Geen sneltram langs A12

Er komt dan toch geen sneltram langs de A12 tussen Brussel en Willebroek. Dat heeft Vlaams minister van Mobiliteit Annick De Ridder (N-VA) laten verstaan in het Vlaams Parlement.

TEKST Tina Deneyer – FOTO David Legrève

De sneltram is/was een belangrijk onderdeel van het zogenaamde BrabantNet dat de pendelaars uit de Noordrand een alternatief moest bieden voor de auto. De lijn zou Willebroek, Londerzeel, Wolvenstem, Meise en Strombeek-Bever met de Heizel verbinden en dan via Jette en de Maritiemwijk naar het Brusselse Noordstation rijden. Maar na meer dan 20 jaar discussiëren, overleggen en onteigenen wordt dit plan nu van tafel geveegd.

Volgens minister De Ridder is er te veel onduidelijkheid over het Brusselse luik van het project en tegelijk niet genoeg draagvlak bij de burgemeesters van de Vlaams-Brabantse gemeenten die betrokken zijn. ‘Als ik mijn oor te luister leg bij de bevolking hoor ik dat nogal wat mensen er niet rouwig om zijn dat de sneltram vanuit Brussel er niet komt’, zegt burgemeester van Meise Gerda Van den Brande (N-VA). ‘Ook het feit dat de Brusselse overheid niet wilde bevestigen dat de sneltram wel degelijk tot het Brusselse Noordstation zou rijden, speelde een rol in deze beslissing. Met een tram die stopt aan de Heizel zijn de pendelaars uit Meise en de buurgemeenten eigenlijk niets.’

Dat beaamt ook burgemeester van Londerzeel en partijgenote Nadia Sminate (N-VA): ‘Het draagvlak is weggefallen. Onze inwoners voelen de druk van Brussel nu al. Met een tramlijn zou die druk alleen maar toenemen.’

De voorbije jaren werden met het oog op de aanleg van de tramlijn al 35 huizen en percelen in de regio onteigend. Volgens Hans Bonte (Vooruit) hebben de onteigeningen en de studies in het kader van het project de Vlaamse regering al zo’n 50 miljoen euro gekost. Hij verwijt de N-VA-minister en N-VA-burgemeesters een ‘anti-Brussel-reflex die ten koste gaat van de pendelaars die elke dag in de file staan.’ Vlaams minister van Mobiliteit De Ridder belooft wel om in de Noordrand meer te investeren in busbanen en betere fietsverbindingen. ●

Over dieren die de voorbije jaren op een bijzondere manier evolueerden in ons natuurlandschap.

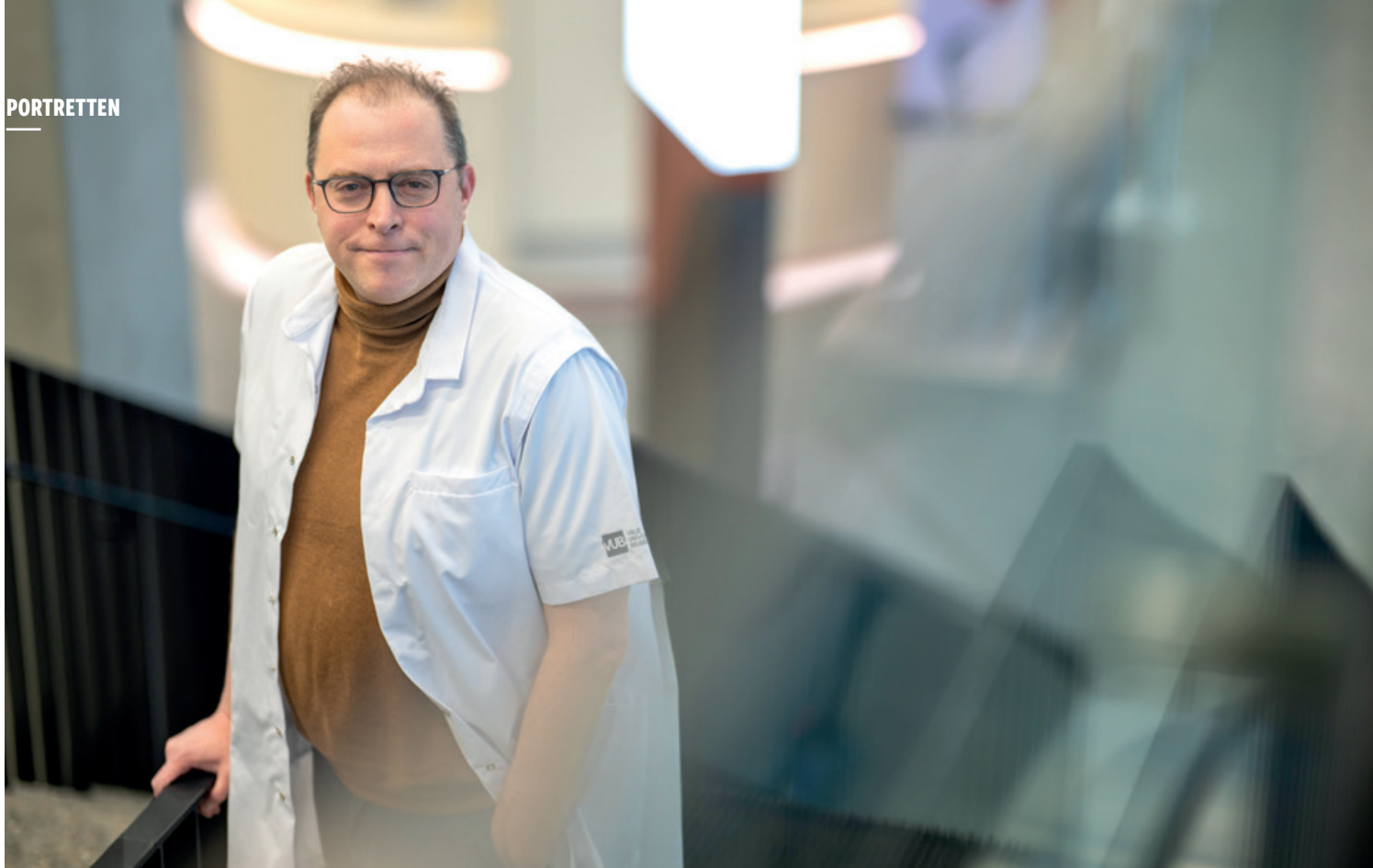
Hoornaar de verschrikkelijke

Tot voor enkele decennia was de Europese hoornaar vooral aanwezig in Wallonië, waar hij bekend staat onder de naam *frelon*. Gaandeweg schoof deze soort op naar het noorden. In de Vlaamse Rand is het een zeer gewone soort die haar nesten bouwt in ondergrondse delen van bomen. Het is een sympathieke grote wesp, die zelden steekt en die heel wat insecten naar het nest sleept voor de larven. Tot daar het idyllische plaatje.

Sinds een aantal jaren komt de Aziatische hoornaar op de proppen. Bij die naam gaan de nekharen van imkers rechtstaan. Deze soort is een geducht honingbijenvanger en dat zien bijenhouders niet zitten. In deze periode maken de eerste hoornaar koninginnen een voorlopig klein, zogenaamd primair nest. Je moet goed zoeken en veel geluk hebben om er zo eentje te vinden.

Vanaf juni begint de bouw van een veel groter, zogenaamd secundair nest, altijd hoog in de bomen. Dat groeit snel uit tot vele duizenden werksters en ettelijke honderden koninginnen. Deze nesten zijn iets makkelijker te vinden en worden actief bestreden, maar het kalf is verdronken. De soort breidt zich razendsnel uit. In Wallonië heeft men de strijd opgegeven en is de bestrijding gestopt. In Vlaanderen gaat de vervolging verder. Nu ook door gespecialiseerde bedrijven die een specifieke lokstof gebruiken. Specialisten maken zich sterk dat het probleem in 2026 opgelost zal raken, maar zeker is dat niet. ●

TEKST Herman Dierickx – FOTO Nicolas Reusens

Mark De Ridder, één jaar ceo UZ Brussel

‘Wij willen iedereen kunnen behandelen’

Mark De Ridder staat één jaar aan het hoofd van het ziekenhuis waar hij al sinds zijn studententijd nauw mee verbonden is. Hij hecht veel belang aan het gemeenschapsgevoel bij zijn ploeg van vijfduizend personeelsleden. Financiering, innovatie en mobiliteit behoren tot de grote uitdagingen van het UZ Brussel.

TEKST Michaël Bellon – FOTO Filip Claessens

Professor doctor Mark De Ridder heeft zijn roots in Wemmel, vlakbij het UZ Brussel. Van jongsaf was hij geïnteresseerd in geneeskunde, waarin hij aan de VUB afstudeerde. Eerst een jaar in Etterbeek, dan in Jette, waar hij bijna 35 jaar later nog altijd aan de slag is. Oncologie, meer bepaald radiotherapie of het bestralen van kankerpatiënten, werd zijn specialiteit. Na zijn doctoraat deed hij jaren ervaring op

op de dienst radiotherapie. In 2010 werd hij diensthoofd. In 2011 werd hij ook ondervoorzitter van de Raad van Bestuur. Na nog eens 15 jaar ervaring op klinisch én bestuurlijk vlak lag het bijna in de lijn der verwachtingen dat De Ridder ceo van het UZ zou worden.

De welgezinde professor heeft daar duidelijk geen spijt van. ‘Het is een functie waarvoor je eigenlijk niet kan studeren. Het gaat om een combinatie van opleidingen

en vaardigheden. Het is mooi om leiding te kunnen geven aan een organisatie waar je sinds je achttien in rondloopt. Ik heb hier mijn vrouw leren kennen, mijn kinderen zijn hier geboren, veel van mijn studievrienden hangen hier nog rond. Ik zal niet zeggen dat ik alle nieuwe personeelsleden bij naam ken, maar ongeveer 70% van het personeel ken ik persoonlijk. Dan kijk je anders naar een organisatie dan wanneer je van buitenaf komt en misschien eerder de cijfertjes dan de mensen ziet. Ik krijg voortdurend feedback van wat goed of minder goed loopt, en iedereen voelt zich deel van een gemeenschap. Op dat gemeenschapsgevoel blijf ik inzetten. Het draait hier om universitaire, innovatieve topgeneeskunde en toptechnologie, maar de mensen die alles doen draaien zijn minstens zo belangrijk.’

Het aantal personeelsleden van het UZ Brussel ligt rond de vijfduizend, met

ook nog eens enkele duizenden studenten en personeel van de faculteit. Tel daar de zevenhonderd patiënten en de honderden ambulante bezoekers bij en je zit met een groot dorp waar dagelijks zo'n tienduizend mensen rondlopen.

Dat dorp is een afspiegeling van de internationale gemeenschap die Brussel en de Rand geworden zijn. 'Ik denk dat wij vrij vlot, met respect en zonder grote discussies, omgaan met die diversiteit. Wij zijn een universitair ziekenhuis nauw verbonden met de faculteit geneeskunde van de VUB. Levensbeschouwelijk zijn wij strikt neutraal. Mensen van alle geloofsovertuigingen zijn welkom als patiënt of personeelslid.'

Artsenquota

Over het personeelsbestand in zijn eigen ziekenhuis is De Ridder dus niet bezorgd. Al is hij natuurlijk vertrouwd met heikele thema's in de zorg, zoals communicatie in het Nederlands, lange wachtlijsten en wachttijden of eresupplementen die zorg soms duurder maken. Volgens hem doen de artsquota daar geen goed aan.

'We worstelen in Vlaanderen met het feit dat het aantal studenten dat elk jaar aan de artsenopleiding mag beginnen, door het toelatingsexamen beperkt is tot 1.723. Daarnaast zijn er ook nog eens strikte subquota voor bepaalde specialisaties, waardoor er per jaar bijvoorbeeld maar vier radioterapeuten mogen afstuderen. Tel daar de vergrijzing en de veranderende *work-life-balance* bij, en er ontstaat een gebrek aan artsen die opgeleid zijn aan onze Vlaamse universiteiten en die ook onze taal kennen. Terwijl Europese artsen die een taalattest kunnen voorleggen wel vrij instromen op de arbeidsmarkt, en wij hun expertise gezien deze context ook hard nodig hebben. Onderfinanciering van onze sector in combinatie met overbevroegde artsen maken ereloo'supplementen vaak onvermijdelijk. Ook voor het wegwerken van wachtlijsten zijn wij afhankelijk van het beleid. Taal is voor ons dan weer een constant aandachtspunt. We weten dat tweederde van alle medische fouten gebeuren door problemen met de communicatie. Zelfs een begrip als 'hoofdpijn' betekent in verschillende talen en culturen vaak iets anders. Ik vind dus dat je als ziekenhuis volop moet inzetten op communicatie met de patiënten. Wij willen

iedereen kunnen behandelen.'

Voor sommigen begint die behandeling op de spoedafdeling, een van de meer zichtbare afdelingen van een ziekenhuis. Loopt daar alles zoals het hoort? 'Ons triage-systeem zorgt ervoor dat iedereen die 'kritische zorg' nodig heeft, zoals iemand die net een infarct of een potentieel dodelijke allergische reactie kreeg, meteen wordt behandeld. Anderen krijgen een ander label en moeten in functie daarvan hun plaats in de *zorgstraat* innemen.'

'De spoed draait dag en nacht. En omdat sommige mensen extreme stress ervaren, is er ook beveiliging nodig. Het respect tussen zorgverleners en patiënten moet van beide kanten komen. Dat is waarom we samen met de overheid ook sensibiliseren tegen agressie in de zorg.'

Uniek in België

Radiotherapie, de specialisatie van De Ridder, is een van de sterktes van het UZ. Hoe zag hij de technologie evolueren? 'Toen ik hier in 1998 begon, bestraalden we mensen op basis van een gewone tweedimensionale foto in de zone waar de tumor zat. Daardoor konden we slechts lage dosissen geven en hadden

“ De tweedelijsfunctie van het UZ voor de Vlaamse Rand blijft heel belangrijk. In het voorjaar openen we een volledig nieuw medisch, technisch gebouw. Een mijlpaal voor ons ziekenhuis.

mensen veel neveneffecten, zoals diarree, huidproblemen of slik- en ademhalingsproblemen. Vandaag kunnen we door de vierdimensionale beeldvorming gericht genezende dosissen geven, met weinig neveneffecten. Ik heb de radiotherapie zien evolueren van een weinig genezende discipline met veel nevenwerkingen tot een behandeling voor mensen die medisch moeilijker te opereren zijn, en die bijvoorbeeld bij prostaat- of longkanker dezelfde genezingscijfers heeft als de chirurgie die we vooral aan fitte patiënten bieden. Het UZ Brussel zit wereldwijd aan de top wat betreft de snelle implementatie van high-tech radiotherapie. Ons machinepark

is uniek in België. Als een firma een nieuw toestel heeft, dan zijn wij de eerste om die uit te testen en feedback te geven voor de verdere ontwikkeling.'

Specialisering is noodzakelijk en onvermijdelijk in het moderne ziekenhuisland-schap. 'De tweedelijsfunctie blijft voor het UZ heel belangrijk voor diegenen die in de Vlaamse Rand door hun huisdokter worden doorverwezen. Ondertussen bekijken we met de ziekenhuizen rondom ons en met de Raad van Universitaire Ziekenhuizen van België waar welke zorg het beste kan worden verstrekt. De komende 20 jaar gaan we naar een model waarvoor we de taken zullen moeten verdelen en samenwerken. Hopelijk met een overheid die daarin beslissingen durft nemen.'

Mijlpaal

Die samenwerking is één van de punten uit het zespuntenplan dat op het bureau van de ceo ligt. 'Daarnaast ligt onze uitdaging op het financiële vlak. We zitten in een sector waarop wordt bespaard en waar medicatie en technologieën almaar duurder worden. In april of mei openen we hier een volledig nieuw medisch technisch gebouw van 175 miljoen euro vol nieuwe operatiekamers, een afdeling intensieve zorgen, ook voor kinderen, nieuwe labo's, een oncologisch centrum,... Echt een mijlpaal voor ons ziekenhuis dat volgend jaar vijftig jaar bestaat. Om zo'n dingen te kunnen realiseren, heb je een financieel plan nodig. Samen met de gemeente en het gewest moeten we ook de mobiliteit bekijken, want met de bewoning en de scholen in de buurt zit het wat dat betreft niet goed. Dan is er het luik IT en AI. Artificiële intelligentie is een containerbegrip, maar voorspellende modellen kunnen ons helpen om overlevingskansen in te schatten of behandelingen te kiezen. En taalmodellen kunnen ons helpen bij verslaggeving, maar ook bij het maken van afspraken. Voor de kwaliteitscultuur rond medische beslissingen, communicatie en informatieverwerking staan we dus voor een kantelpunt. Voorts willen we maatschappelijk verantwoord blijven ondernemen op het vlak van bijvoorbeeld energie en afvalverwerking. En dan is er natuurlijk de constante aandacht voor het medische, voor de ploeg aan toptalenten die hier elke dag moet staan.' ●

Dzia, de straatkunstenaar die van de natuur houdt

Het beest doen spreken

Getriggerd door de natuur die altijd wel een manier vindt om te overleven, begon Dzia wilde dieren een plek te geven in onze stedelijke omgeving. Zijn tekeningen van insecten, vogels en vossen maken intussen wereldwijd indruk. Doorbreken deed hij vanuit Vilvoorde, waar dit voorjaar iedereen welkom is in zijn atelier.

TEKST Tom Peeters – FOTO Filip Claessens

Het internationale succesverhaal van street-artist Dzia kreeg een extra boost toen zijn *Gold Fox* viral ging op Instagram. 'In die tijd hadden de algoritmes het nog niet overgenomen. Wat je creëerde, primeerde op hoe je overkwam', klinkt het grijnzend in zijn atelier in de Kruitfabriek in Vilvoorde. In hetzelfde indrukwekkende pand vond eind 2015 zijn eerste solo-expo plaats. De geometrische lijnen van zijn toen geschilderde gouden vos blijven tot vandaag zijn stijl domineren.

Dat hij het hier 's winters niet warm krijgt, klinkt het verontschuldigend, maar zelf stoort hij er zich niet aan. 'Mijn ateliers zijn altijd anti-kraak geweest. Sinds ik in augustus zonder kwam te zitten, was ik op zoek naar een nieuwe uitvalsbasis. Na eerst de rommel van een failliete koffiebranderij op te ruimen, kon ik hier in november intrekken. In december ben ik begonnen met open ateliers. Elk laatste weekend van de maand mag iedereen een kijkje komen nemen.'

De hoge bakstenen muren vormen een ideaal uithangbord voor zijn kunst, die gaandeweg werd uitgepuurd. Binnen is ze soms

ingekaderd. Om zijn *murals* te bewonderen volstaat een ommetje in de verwilderde omgeving. Wij kwamen onderweg een lammetje en vossen tegen. 'Ik ben altijd gefascineerd geweest door de natuur en hoe die steeds een manier vindt om zich aan te passen.' Het is dus geen toeval dat de vos, als één van de laatste overblijvende

“ Steden als Vilvoorde en Oostende geven street-artists een platform omdat ze beseffen dat we met onze kunst inspelen op hoe een samenleving, een straat, een buurt zich voelt.

grote zoogdieren in de stad, zijn stokpaardje is geworden. 'Het zijn slimme beesten. Omdat ze hun voedingspatroon aanpasten en nu meer brol eten, kunnen ze er beter tegen. Daardoor zien ze er in het echt vaak wel niet zo appetijtelijk uit als op mijn tekeningen.' (lacht)

Investeren die loont

'Vanaf 2012 ben ik veel projecten in het buitenland beginnen doen, deels op uitnodiging, deels als investering. Vergelijk het met beginnende bands die de grens oversteken voor concerten. Na internationaal wat naam gemaakt te hebben, volgden er ook in eigen land opdrachten. Eerst kwamen steden als Vilvoorde en Oostende aankloppen. Zij geven street-artists een platform omdat ze beseffen dat we met onze kunst inspelen op hoe een samenleving, een straat, een buurt zich voelt. Mensen stoppen vaak als ze je bezig zien. Ze slaan een praatje en bieden me soms een kop koffie of een kom soep aan. Die dynamiek vind ik heel mooi.'

'In de beginperiode oefende ik op oude fabriekspanden en zag ik de natuur de boel overnemen. Dan ben ik meer zoogdieren beginnen portretteren. Ik gunde hen hun plaats in de stedelijke ruimte, terwijl ik er tegelijk artistiek potentieel in zag. Toen ik door de crisis mijn baan in de grafische sector verloor, heb ik mijn vrouw gezegd: *Laat mij een jaar of twee proberen.*' De rest is geschiedenis. Intussen leeft Dzia tien jaar van zijn kunst. ➔

➡ Zwarte lijnen

Zijn kenmerkende tekenstijl is niet realistisch, maar door de wilde zwarte lijnen heel grafisch en daardoor instant herkenbaar. ‘Het heeft tien jaar geduurd voor ik mijn stijl had geperfectioneerd. Eigenlijk ben ik begonnen met insecten en vogels, omdat ze iets eenvoudiger te tekenen zijn en je er visueel mee kan spelen. De anatomie van zoogdieren vergt meer oefening. Op *timelapses*, die ik soms post, kan je goed zien hoe ik een beeld opbouw: eerst is er de kleur en pas op het eind komen de zwarte lijnen die detail brengen en het beest doen spreken.’

Een project in de openbare ruimte neemt meestal slechts één of twee dagen in beslag. ‘Tijdens dat proces probeer ik zo weinig mogelijk na te denken. Meer dan een ruwe schets van een silhouet of pose maak ik vooraf niet. Ik wil mezelf niet herhalen.’ Een ideale muurschildering ontstaat volgens de kunstenaar spontaan en op maat van de omgeving. ‘Pas achteraf, als ik afdrukken maak, doe ik meer onderzoek. Dat leidt tot het uitgepuurde werk dat hier aan de muur hangt.’

Van muur tot tattoo

Sinds een tijdje kan je zijn ontwerpen door hemzelf op je lichaam laten tatoeëren. ‘Ik ben ermee begonnen toen fans me foto’s stuurden van tattoos die ze op basis van mijn

“Soms is het fijner om net buiten de stad, in de Rand te werken, omdat het verrassingseffect daar groter is.

werk op hun arm hadden laten zetten. Dat zag er soms niet uit! (lacht) In tegenstelling tot zijn murals in de openbare ruimte is het heel fijn werk. ‘Op een bakstenen muur kan je nog iets corrigeren, op een menselijke huid is dat lastiger.’ Uit de feedback die hij nu ook als tattoo-artist krijgt, blijkt hoezeer zijn muurschilderingen reclameborden zijn geworden. ‘Wanneer ik in een dorp of een straat heb

gewerkt, veroorzaakt dat lokaal altijd wel wat animo en ontvang ik extra aanvragen.’

Als kind droomde hij van een carrière als architect. Dat veranderde toen hij op zijn 14e, toen hij nog school liep in Hasselt, via een klasgenoot in contact kwam met de graffitiscene. ‘Dzia was mijn dj-naam. Mijn ingangsexamen op de Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen deed ik met de spuitbus, maar omdat de focus er op conceptuele kunst lag, ben ik een tijd met graffiti gestopt. Pas na mijn studies heb ik de draad weer opgenomen. Het reguliere kunststelsel lag me niet. In de openbare ruimte kon ik meer mensen bereiken dan via kunstgalerijen.’

Hart voor lokale fauna

De televisie die hij overhield aan zijn eerste (in natura) betaalde opdracht staat in zijn atelier als herinnering aan zijn begindagen. Intussen is zijn werk te zien van Vilvoorde tot Shanghai, waar hij ooit een muur met kraanvogels beschilderde. ‘In een sloppen-

wijk van Mumbai, waar ik een workshop gaf, verwerkte ik de plaatselijke fauna en flora.’ Gaandeweg kreeg hij ook commerciële opdrachten van pakweg Agfa Gevaert, Eastpak en BMW. Of een langlopende samenwerking met Natuurpunt. ‘Ons project *Animalinas*, om de lokale natuur te promoten via fiets- en wandelroutes, is op bijna 50 locaties te zien.’ In Vilvoorde kwam zo de kamsalamander boven water. Naast een das, vleermuizen en kikkers siert die intussen al vele jaren de middenpijler van het ecoduct in Groenendaal. Voor een interventie in Huldendberg voerde Dzia een kolonie rennende konijnen op. ‘Soms is het fijner om net buiten de stad, in de Rand te werken omdat het verrassingseffect daar groter is.’ ●

**ZA-ZO – 28-29 MAA, 25-26 APR, 30-31 MEI, 27-28 JUN
14.00-17.00**

Dzia. Open atelier

ZO 3 MEI

Waterfeest

Vilvoorde, De Kruitfabriek, Steenkaai 44D

Radioman als alternatief voor verharding en polarisering

Met *Radioman* maakte Frank Van Passel een bijzondere film die zich bijna volledig afspeelt in het iconische Flagey-gebouw in Elsene. Als hoofdkwartier van het Nationaal Instituut voor de Radio-omroep (NIR) speelde het een belangrijke rol als bron van informatie in de aanloop naar de Tweede Wereldoorlog. Een film om te zien, te horen en te voelen.

TEKST Michaël Bellon – FOTO filmstill

Frank Van Passel, bekend van *Manneken Pis*, en daarnaast ook regisseur, producent en schrijver van tal van andere films en televisieseries, beschikt in *Radioman* over een indrukwekkende cast. Grote namen als Jan Hammenecker, Els Dottermans, Koen De Bouw, Antje De Boeck en Peter Van den Begin worden versterkt met het jonge talent van Femke Vanhove en Jef Helleman, die de hoofdrollen vertolken. In *Radioman* ontkomt ook een kleine ploeg stemacteurs die populaire hoorspelen maken voor de radio, niet aan de fatale chaos die de inval van de Duitsers veroorzaakt.

Films hebben meestal een lange voorgeschiedenis. Welke ideeën wilde je er in kwijt?

Frank Van Passel: 'Een aantal verhalen komen samen. Zo was Robert Bernaer, de grootvader van een van mijn vrienden, de eerste *foleyman* of klankman bij het NIR in Flagey, en later nog lang bij de BRT. Ik wist niet wat een *foleyman* was (genoemd naar Jack Foley, die als een van de eersten stomme films van geluid voorzag, red.), en ik associeerde het Flageygebouw vooral met televisie. Maar het verhaal van die man die de geluiden maakte bij de hoorspelen op de radio liet me niet los. Research deed me inzien hoe belangrijk radio was voor de communicatie net voor de oorlog. Daarnaast wilde ik een film maken over geluid. Omdat het gehoor een onderschat zintuig is, en ik vind dat wij er

in de bioscoop te weinig mee doen. En dan is er het liefdesverhaal tussen Berre en Elza, omdat liefdesverhalen een goede motor zijn.'

Hoe maak je een film om naar te luisteren?

'We hebben niet alleen aandacht besteed aan de geluiden, maar ook nagedacht hoe we geluid konden visualiseren. Hoe kan je trillingen en golven filmen? Dat komt terug in veel details, die opgeteld voor een zintuiglijke film zorgen. Ik heb zo weinig mogelijk buitenscènes gefilmd, omdat ik dicht bij de personages wou blijven. Zeker bij *foleyman* Berre, die een beetje in zichzelf opgesloten zit en vooral met geluiden communiceert. Ik heb Brussel getoond zoals hij de stad voelt, namelijk als een schets met golvende lijnen, eerder dan met realistische beelden. En de kleur groen verwijst naar het groene licht dat mijn generatie nog kent van *het kattenooi* in de radio van onze grootouders: een licht dat een beetje bewoog naarmate er meer of minder radiocontact was.'

In *Radioman* kondigt de Amerikaanse piloot en nazi-sympathisant Charles Lindbergh de komst van het fascisme aan. In een tijd die ook gekenmerkt werd door technologisch vooruitgangsgeloof. Elementen die ons vandaag bekend voorkomen.

'Ik ben dit verhaal een achttal jaar geleden beginnen schrijven toen Donald Trump de

eerste keer aan de macht was. Ik voelde de maatschappelijke verharding en polarisering, niet alleen politiek, maar ook menselijk. Sociale media krijgen dikwijls de schuld, maar we hebben allemaal meer moeite om netjes met elkaar om te gaan. Eén van de redenen waarom je verhalen vertelt, is om alternatieven te tonen. Noem het een naïef streven naar schoonheid en zachtheid. De film eindigt na de eindgeneriek met een quote van de Joodse Holocaust-overlever Viktor Frankl, die zei dat er maar twee rassen bestaan: fatsoenlijke en onfatsoenlijke mensen.'

Nog een interessant element in de film is het oppakken van 'subversieve personen' door de Belgische overheid voor de Duitse inval. Of ze nu van linkse of rechtse agitatie werden verdacht.

'Dat is een verhaal dat ze mij op school niet hebben geleerd. Het lijkt me evident dat je als overheid in de gaten houdt welke mensen baat kunnen hebben bij een vijandige inval. Maar door de politieke chaos op dat moment, met snel vallende regeringen en zes ministers van justitie op anderhalf jaar tijd, waren die lijsten van mogelijk subversieve elementen zeer onzorgvuldig. Dat heeft voor veel onschuldigen ellende veroorzaakt.'

Het Flageygebouw komt als één van de hoofdpersonages mooi in beeld. Een cadeau om te filmen?

'Praktisch was het niet evident omdat het heel druk gebruikt wordt en we dus jaren op voorhand moesten onderhandelen om het een week leeg te maken. Gelukkig werd het gebouw nooit afgebroken en is het heel mooi gerestaureerd en onderhouden.'

Radioman

DO – 5 MAA – 14.30 EN ZO – 8 MAA – 20.00

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA – 9 MAA – 14.00 EN 20.00

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Waar zal de Rand er in de toekomst anders uitzien?

Molenbeekvallei in Rode wordt klimaatbestendiger

De Molenbeek in Sint-Genesius-Rode en Beersel durft al eens voor wateroverlast te zorgen. Het water krijgt er minder kansen om in de grond te dringen door de verharding van de bodem, maar ook het sterk hellende gebied, het keurslijf waar de waterloop hier en daar in werd gedrongen en te weinig capaciteit om water tijdelijk te stockeren liggen aan de basis.

TEKST Luc Vander Elst – FOTO Filip Claessens

Halverwege dit jaar is de herinrichting van de Geevaertvijver in Sint-Genesius-Rode een feit.

De herinrichting zorgt voor heel wat bijkomende opvangcapaciteit voor water, maar er is meer.

De Molenbeek ontspringt in het Zoniënwood op een hoogte van 120 meter en baant zich een weg door Sint-Genesius-Rode, Alsemberg, Dworp en Huizingen om in Lot uit te monden in de Zenne. Het natuurlijke karakter van de beek is sterk aangetast door rechttrekkingen, inbuizingen, harde oeververdedigingen en inname van de oeverzones, onder meer door bebouwing. In het stroomgebied van de beek zijn de verharde oppervlakken sterk toegenomen. Neerslag stroomt nu veel sneller dan vroeger af en heeft veel minder kans om in de grond te dringen. Die hogere debieten leidden al meermaals tot overstromingen en schade aan gebouwen en infrastructuur, vooral in de bebouwde kernen. Het landinrichtingsplan voor de Vlaamse Rand van de Vlaamse Landmaatschappij wil daar oplossingen voor bieden. Een van die oplossingen is een verbetering van de Geevaertvijver in Sint-Genesius-Rode.

Cruciale vijver

De Geevaertvijver, al onder die naam bekend sinds 1840, ligt langs de Zoniënwoodlaan aan de overkant van het station in Sint-Genesius-Rode, geschrinkt tussen de Geevaertweg,

de Zoniënwoodlaan en de spoorlijn. Hij was lange tijd eigendom van een projectontwikkelaar, maar de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) had de keten van vijvers in Rode ingetekend in het landinrichtingsplan met het oog op een betere waterbeheersing in het gebied. De onderhandelingen over de aankoop van de Geevaertvijver liepen al sinds april 2014, maar pas toen de VLM op 13 januari 2021 met een onteigeningsprocedure begon, ging de projectontwikkelaar uiteindelijk akkoord met een vrijwillige verkoop. Dat zette alle opties open om de vijver herin te richten; cruciaal voor de waterbeheersing in Rode en omgeving. De Geevaertvijver zelf is maar één hectare groot, maar hij speelt een belangrijke rol voor de waterbeheersing in het gebied. Het is de laagstgelegen vijver in de vallei en hij biedt de meeste mogelijkheden voor waterbergingscapaciteit bij grote waterafvoer via de Molenbeek. Dat er nood was aan maatregelen bleek nog uit overstromingen in 2010, 2012 en later, waarbij de dorpskernen van Sint-Genesius-Rode, Alsemberg, Dworp, Huizingen en Lot getroffen werden door wateroverlast.

Renaud Bocquet, projectleider voor de Vlaamse Rand bij de Vlaamse Landmaatschappij: 'Het probleem met de Geevaertvijver was dat het water eigenlijk in een soort van diepe put terecht kwam om dan via een beperkte koker onder de Zoniënwoodlaan door te stromen. De Molenbeek liep in de

vijver en liep daarna aan de overkant van de Zoniënwoodlaan door. Nu geven we de beek opnieuw haar eigen loop naast de Geevaertvijver. Opdat de vissen het hoogteverschil zouden kunnen overbruggen, hebben we in de beek vistrappen aangebracht.'

Water, recreatie en natuur

Na de aankoop van de vijver liet de VLM er alle vis uithalen en de vijver leeglopen. Zo kon het slib in de vijver drogen. 'Door het slib af te voeren creëren we capaciteit om hier tijdelijk meer water te bergen. Vooral bij hevige neerslag is dat belangrijk. Zo krijgen we mogelijke wateroverlast beter onder controle en kunnen we de waterhuishouding in de omgeving beter regelen. Daarnaast leggen we ook wandelpaden aan rond de vijver. Ze maken deel uit van de Molenbeekwandeling tussen Lot en het Zoniënwood, maar zijn ook voor lokale wandelaars zeer geëerd.'

Met de vistrappen en het weggehaalde slib is er een grote ecologische winst geboekt. 'De waterkwaliteit in de vijver zal sterk verbeteren. We richten de oevers ook natuurlijker in. Zachthellende oevers zorgen voor een

“ De Geevaertvijver is maar één hectare groot, maar hij speelt een belangrijke rol in de waterbeheersing.

meer diverse fauna en flora. Na de werken zal de Geevaertvijver opnieuw een waardevol natuurgebied zijn, waar ecologie, recreatie en waterberging samengaan. De werken aan de Geevaertvijver zijn geen sinecure. Onstabiele, natte grond en de vele bronnen maken het moeilijk. De werken zouden halverwege 2026 afgerond moeten zijn.'

De wandeltoegang vanuit de Zoniënwoodlaan en vanuit Hof ten Berg zijn al aangelegd, maar er komt ook nog een pad dat naast de nieuw aangelegde vijver zal doorlopen. Langs

dat pad komen er ook enkele hengelpateaus.

‘Uit het Vlaamse Randfonds kregen we een subsidie van 60.000 euro om de toegankelijkheid en de beleving te verbeteren. Daarmee financieren we deels het vlonderpad langs de Zoniënwoodlaan. De provinciale Visserijcommissie financiert mee de hengelpateaus. Na de werken wordt er opnieuw vis gezet op de Geevaertvijver.’

Nieuwe tunnel

Er komt ook een verbinding met het Visserspad aan de overkant van de spoorweg. Bij de verdubbeling van de spoorlijnen in het kader van het Gewestelijk Expressnet (GEN) gaat Infrabel in op het voorstel van de VLM om een doorgang onder de sporen te creëren. De omgevingsvergunning is aangevraagd en daarin zit een tunnel voor wandelaars en eentje voor de beek met passagemogelijkheid voor fauna. Het stort langs de spoorlijn wordt afgegraven om extra buffercapaciteit voor water te kunnen realiseren.

Een tiental omwonenden van wie de tuin aan de Geevaertvijver grenst, ondertekende een erfdienstbaarheidsovereenkomst met de VLM, waardoor ze ermee instemden dat de laagste strook van hun tuin onder water mag komen te staan als dat nodig is.

‘Als we het waterniveau in de Geevaertvijver moeten verhogen om benedenstrooms wateroverlast te voorkomen, dan hebben we meer ruimte nodig om dat overtollige water

hier tijdelijk te kunnen stockeren. Door die overeenkomst kunnen we een klein gedeelte van die tuinen tijdelijk gebruiken om de bewoners in de dorpskernen te vrijwaren van overstromingen. Aquafin begint nu met een studie om na te gaan hoe we met een actief waterpeilbeheer het waterpeil op de verschillende vijvers automatisch kunnen aanpassen.’

Eind 2024 nam de VLM ook de Kwadebeekvallei onder handen. Daar werd 6.500 m³ voormalig stort weggehaald en de Kwadebeek, die daaronder over een lengte van 200 meter ingebuisd lag, kreeg opnieuw een open bedding waardoor ook daar meer water kan worden gebufferd.

Siepvijver en Lansrodevijver

‘Dat is niet alles. Uiteindelijk konden we de vijver van de VUB-ULB - de Siepvijver - onteigenen. De omgevingsvergunning voor beide vijvers is rond; vanaf volgend jaar werken we aan de Siepvijver en de hoger gelegen Lansrodevijver. In de Siepvijver nemen we het slib weg en we saneren de vijver helemaal. We zullen er de Molenbeek herprofilen en we kappen enkele naaldbomen om ze gericht te vervangen door inheemse bomen. Mooi is ook dat we het Visserspad over de vijver gaan verbinden met de campus Bierenberg. Minister Weyts plant daar een nieuwe gemeenschapsschool. We maken daar een korte verbinding tussen het station

van Rode en de campus Bierenberg via het Visserspad. De leerlingen zullen via een vlonderpad over de vijver naar hun nieuwe schoolcampus kunnen wandelen. Voor dat unieke project overweegt het Vlaamse Randfonds ons financieel te steunen. In de Molenbeek naast de vijver creëren we extra waterbergingscapaciteit.’

Ook de Lansrodevijver, een privévijver, krijgt een herinrichting. De bestaande bezinkingsbekkentjes, die de eigenaar zelf had gebouwd om de overstorten op de afwaartse vijvers te verminderen, worden heringericht. Rioolwater en regenwater worden gescheiden. Zo komt er op termijn vandaaruit veel minder vuil water in de Molenbeek terecht. Benedenstrooms werkt de provincie in het provinciaal domein van Huizingen ook aan de bedding van de Molenbeek.’

In een periode van enkele jaren investeert de Vlaamse Landmaatschappij samen met de gemeente Sint-Genesius-Rode, Europa, het Agentschap Binnenlands Bestuur, de provincie Vlaams-Brabant, de Vlaamse Milieumaatschappij en Aquafin ruim drie miljoen euro in de Kwadebeekvallei, Geevaertvijver, Siepvijver en Lansrodevijver. Alle maatregelen samen zorgen op termijn voor een Molenbeekvallei die bij hevige neerslag beter bestand moet zijn tegen overstromingen en wateroverlast. Tegelijk zorgen de werken voor meer en betere natuur, en een meer aangename wandelinfrastructuur.’ ●

PORTRETTE – GEMENGDE GEVOELENS

Geboren in het buitenland, wonen in de Rand.
Hoe voelt dat?

FAVORIETEN VAN

Masoumeh

Nezhadbiglari en

Sajad Azizi

MOOISTE PLEK

IN IRAN

Shahdad Kalat in
de woestijn Dasht-e
Lut.

De berg Damavand
en omgeving.

FAVORIET GERECHT

Kebab gemarineerd
in saffraan.

MOOISTE HERINNERING

AAN IRAN

De dag dat wij toe-
gelaten werden aan
de universiteit.

van Belgische tekenaars zijn. Daar was ik mij helemaal niet van bewust.'

Het feest van het licht

Nezhadbiglari en Azizi houden ervan om mensen bij hen thuis uit te nodigen en met allerlei lekkers te verwennen. 'Ik kan er echt van genieten wanneer onze gasten een fijne tijd beleven. Voor mij is dat veel waardevoller dan uit eten gaan', zegt Nezhadbiglari. Sommige tradities houdt dit koppel graag in ere. Zo vieren ze op 21 december het Yalda-feest.

'Op die dag vieren wij dat het licht de duisternis verdrijft. In Iran kom je die dag als familie samen in het huis van je grootouders. Alle aanwezigen doen een wens. Wanneer jij aan de beurt bent, opent iemand het boek met verzen van de bekende poëet Hafez op een willekeurige pagina. Het gedicht op die pagina geeft een hint over je toekomst. Of je dit nu gelooft of niet, het is leuk om te doen. Interessant weetje: de bekende Duitse dichter Goethe liet zich inspireren door Hafez.'

Onze kinderen zijn de toekomst

De geboorte van hun dochtertje bracht heel wat teweeg in hun leven. Lina is een brok onuitputtelijke energie en een bron van hoop. 'Wanneer ik in de ogen van mijn dochtertje kijk, voel ik mezelf herboren worden. Kinderen geven je een reden om te geloven in een betere toekomst. Zij zijn onze toekomst. Daarom is het zo belangrijk om hun toekomst te koesteren en hun de juiste waarden mee te geven. Ik wil vooral dat Lina inziet dat we allemaal samen één aarde en één mensheid vormen', zegt Nezhadbiglari.

Sajad luistert aandachtig en knikt instemmend. 'Ik las een interessant boek van Becky Kennedy over de opvoeding van kinderen. Daarin beschrijft zij hoe belangrijk het is om kinderen veerkracht bij te brengen. Als je hen leert omgaan met de moeilijkheden van het leven, bewijs je ze een grotere dienst dan wanneer je hen de illusie geeft dat het leven alleen maar *happiness* is. Veerkracht is de sleutel tot geluk.' ●

Lees meer artikels uit deze
reeks via volgende QR-code:

België nog geen moment beklaagd

'Veerkracht is de sleutel tot geluk', zegt Sajad Azizi met zoveel overtuiging dat je er niet aan twijfelt of hij die levenswijsheid zelf belichaamt.

TEKST Nathalie Dirix – FOTO Filip Claessens

In 2013 besloten Masoumeh Nezhadbiglari en Sajad Azizi Iran te verlaten om hun studies verder te zetten aan een Braziliaanse universiteit. Vier jaar later ontving Azizi de uitnodiging voor een postdoctoraat aan de ULB. Een kans die hij met beide handen greep. 'Wij hebben het ons nog geen moment beklaagd dat wij naar België zijn gekomen. We woonden eerst een tijdje in Brussel. De rijke culturele diversiteit maakte dat we ons hier veel sneller thuisvoelden dan in Brazilië', vertelt Azizi.

Een goed leven

Vandaag wonen ze, samen met hun tweejarig dochtertje Lina, in Meise.

Hoewel ze hun familie in Iran missen, beseffen ze dat ze hier een goed leven leiden. 'Wij hebben allebei een interessante job. Ik dankzij mijn achtergrond als ingenieur, mijn vrouw dankzij haar expertise in computerwetenschappen. België is het land waar wij onze toekomst willen uitbouwen. Vandaar onze ambitie om zo vlot mogelijk Nederlands te spreken. Ons dochtertje gaat naar een Nederlandstalige crèche en brengt regelmatig nieuwe woorden mee naar huis. Zo leren wij ook van haar.'

'België is een fijn land om te wonen. Ik was aangenaam verrast toen ik ontdekte dat veel stripverhalen, waar ik als kind al van hield,